

”Satojen nuorten kokoontumisia ja öisiä joukkotappeluja”

Diskurssianalyysi nuorten joukkotappeluista koskevista kirjoituksista mediassa

Anna Asikainen

Pro gradu -tutkielma

Sosiaalityö

Lapin yliopisto

Kevät 2023

Lapin yliopisto

Tiedekunta: Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Työn nimi: ”Satojen nuorten kokoontumisia ja öisiä joukkotappeluja”

Diskurssianalyysi nuorten joukkotappeluita koskevista kirjoituksista mediassa

Tekijä: Anna Asikainen

Koulutusohjelma/oppiaine: Sosiaalityö

Työn laji: Pro gradu -tutkielma/Maisteritutkielma_x_ Lisensiaatintutkimus__

Sivumäärä, liitteiden lukumäärä: 60+1 liite

Vuosi: 2023

Tiivistelmä:

Pro gradu -tutkielmassani tarkastelen nuorten välisiä joukkotappeluita median kuvaamana. Tutkielmassani selvitän, millaisia merkityksiä nuorten joukkotappeluille annetaan ja millaisina niihin osallistuneet nuoret kuvataan. Tutkielmani tavoitteena on tuottaa sosiaalityölle uutta ymmärrystä nuorten välisistä joukkotappeluiden ja niihin liittyvistä ilmiöistä. Tutkielmani rajautuu COVID-19-pandemia aikaan, jolloin yhteiskunnassamme oltiin uuden arjen äärellä ja erityisesti nuorten arki ja vapaa-aika oli murroksessa etäkoulun, harrastusten ja nuorisotilojen sulkeutumisen vuoksi.

Tutkielmani aineisto koostuu Helsingin Sanomien ja Yle.fi-utissivuston nuorten joukkotappeluita käsittelevistä kirjoituksista. Aineisto on kerätty ajanjaksolta 1.4.2020-30.9.2022 ja se koostuu yhteensä 38 artikkelista. Aineistoni on laadullinen ja analysoin sitä diskurssianalyysin keinoin. Tutkielmani teoreettisena viitekehyksenä on sosiaalinen konstruktionismi, jonka mukaan sosiaalinen todellisuus rakentuu kielellisessä vuorovaikutuksessa.

Aineiston analyysin perusteella esiin nousi kolme nuorten joukkotappeluita kuvaavaa diskurssia. Hyvinvoinnin diskurssi piti sisällään puheen nuorten hyvinvoinnin muutoksista ja huolesta koskien nuorten pahoinvoinnin kasvua. Vastuudiskurssi keskittyi nuorten vastuutomuuteen ja keskusteluun nuorten ympärillä olevien tahojen vastuusta nuorten käytökseen liittyen. Muuttuneen arjen diskurssi taas kuvasi nuorten elämän muutoksia koronapandemian myötä sekä sosiaalisen median vaikutuksesta nuorten elämään. Joukkotappeluihin osallistuneet nuoret kuvautuivat aineistossa niin aktiivisina toimijoina, kuten vastuuttomina häiriökäyttäytyjinä sekä passiivisina sivusta seuraajina, kuten tiedonlevittäjinä.

Kaikkia kolmea diskurssia yhdisti koronakriisi ja sen vaikutukset nuorten joukkotappeluihin, ennakkoinnin ja varhaisen puuttumisen sekä nuoria tukevien palvelujen riittävän saatavuuden merkitys joukkotappeluiden ehkäisyssä ja huoli jengiytymisen riskistä.

Avainsanat: Nuoret, joukkotappelu, nuorisoväkivalta, diskurssianalyysi, koronapandemia

x Tutkielma ei sisällä muita kuin tekijän/tekijöiden omia henkilötietoja.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	4
2	NUORISOVÄKIVALTA ILMIÖNÄ	7
2.1	Nuorisoväkivalta tilastojen valossa ja väkivaltainen nuori.....	7
2.2	Nuoruus elämänvaiheena	9
2.3	Jengit, porukat ja yhteisöllisyys.....	11
3	COVID-19-PANDEMIA, SOSIAALITYÖ JA NUORET	16
3.1	COVID-19-pandemian vaikutukset nuoriin.....	16
3.2	COVID-19-pandemian vaikutukset sosiaalityöhön	18
4	TUTKIELMAN TOTEUTUS	21
4.1	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset.....	21
4.2	Sosiaalinen konstruktionismi ja diskurssianalyysi	23
4.3	Tutkielman aineisto ja analysoinnin vaiheet.....	26
4.4	Tutkimuseettiset kysymykset ja tutkijan positio.....	29
5	VASTUUTON HÄIRIÖKÄYTTÄYTYJÄ VAI NUORUUDEN HÖLMÖILIJÄ.....	32
5.1	Joukkotappeluihin osallistuneet nuoret.....	32
5.2	Hyvinvoinnin diskurssi	34
5.3	Vastuudiskurssi	37
5.4	Muuttuneen arjen diskurssi	40
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	45
7	POHDINTA	53
	LÄHTEET	56

LIITE 1 (Tutkimusaineiston artikkelit)

KUVIOT

KUVIO 1	Esimerkki aineiston analyysin vaiheesta.....	28
KUVIO 2	Joukkotappeluihin liitettyjen nuorten roolit.....	33
KUVIO 3	Nuoret aktiivisina toimijoina ja passiivisina seuraajina.....	51

1 JOHDANTO

Nuorten väkivaltaisuus on ollut viime vuosina useasti esillä mediassa ja nuorten väkivaltaisuuden on kerrottu kasvaneen räjähdysmäisesti. Nuorten välistä väkivaltaa on toki ollut aiemminkin, mutta sen muoto on vaikuttanut raaistuvan ja muuttuvan. Väkivallan muotoina on ollut muun muassa nöyryytystä ja ennalta sovittuja tappeluja, joita on kuvattu sosiaaliseen mediaan. Tämä herättää kysymyksen mitä ilmiö kertoo yhteiskunnastamme ja sen ajankohtaisesta tilanteesta ja mitä yhteiskuntamme nuorille kuuluu.

Nuoret elävät muutoksia täynnä olevassa yhteiskunnassa, joka toisaalta tarjoaa nuorille ennen näkemättömiä mahdollisuuksia ja toisaalta taas lukuisia riskejä ja uhkia. Aiemmin erilaisia sosiaalisia riskejä ja niiden seurauksia on pidetty melko ennustettavina ilmiöinä, joita vastaan on ollut mahdollisuus suojautua. Tällä hetkellä yhteiskunnan riskejä ei aina kyetä edes havaitsemaan, eivätkä ne kohdistu selkeästi tiettyihin ihmisryhmiin vaan esimerkiksi luonnonkatastrofit sekä maailmanlaajuiset pandemiat uhkaavat kaikkien turvallisuutta. Tieto- ja viestintäteknikan kehittymisen myötä nuorille on auennut mahdollisuuksia mutta toisaalta ne sisältävät riskejä ja väärinkäytöksiä. Sosiaalinen media ja internet on avannut nuorille koko maailman, eikä yhteydenpito muihin ole kiinni paikasta ja ajasta. Internetin ja sosiaalisen median käytön kautta nuori saattaa kuitenkin tutustua haitallisiin henkilöihin tai toimia normien vastaisesti esimerkiksi toisesta henkilöstä haitallisen tiedon levittämisen myötä. (Aaltonen 2007, 40–41.)

Nuoriin on kautta aikojen kohdistunut moraalisia käsityksiä siitä, miten nuorten odotetaan käyttäytyvän ja miten heidän luullaan käyttäytyvän, jonka lisäksi nuorten käyttäytyminen helposti yleistetään koskemaan koko ikäryhmää, vaikka kyseessä olisi tietyn nuorisoryhmän toimintatapa. Media rakentaa uutisillaan ja kirjoituksillaan näitä yleisiksikin koettuja käsityksiä nuorista. Nuorisoporukoiden tappeluista ja kokoontumisista on kirjoitettu lehdissä viime vuosina, ja palstatilaa on saanut nuorten joukkotappelut ja niihin puuttuminen (kts. esim. Yle.fi 2.6.2020 ja HS 21.5.2021).

Olen työskennellyt pitkään lastensuojelun kentällä, jossa valitettavasti nuorten väkivalta-käyttäytyminen on myös näkynyt. Lastensuojelussa joudutaan ratkomaan nuorten väkival-lantevoja, yhdessä muiden viranomaisten kanssa, liiankin usein. COVID-19-pandemian myötä nuorten vapaa-ajan viettoa rajoitettiin sulkemalla nuorisotiloja ja harrastuksia, joka näkyi nuorten kokoontumisissa julkisilla paikoilla ja nuorten arkirutiinien puuttumisena.

Muun muassa pääkaupunkiseudulla nuoret ajautuivat keskinäisiin kahinoihin, jotka näkyivät lastensuojeluilmoitusten kautta myös omassa työssäni. Ympärillä, niin työssäni kuin mediassakin, kuului keskustelua siitä, olemmeko ajautumassa nuorten kanssa ”Ruotsin malliin”, jossa jengiytyminen ja nuorten väkivaltakäyttäytyminen on ollut valitettava ilmiö. Huomasin pohtivani käsillä olevaa ilmiötä nuorten väkivaltaisista yhteydenotoista, tappeluiden kuvaamisesta ja isoissa joukoissa tapahtuvista tappeluista ja päädyin siihen, että haluan tarkastella ilmiötä tarkemmin pro gradu -tutkielmassani.

Media rakentaa omanlaisensa tarinan nuorten joukkotappeluista ja työni kautta olen nähnyt siitä yhden puolen. Pro gradu -tutkielmassani tarkoitukseni on tarkastella sitä, millaisia merkityksiä nuorten joukkotappeluille rakennetaan mediassa ja millaisina niihin osallistuvat nuoret nähdään. Tutkielmani tarkoituksena on tuottaa sosiaalityölle uutta ymmärrystä nuorten välisistä joukkotappeluista ja niihin liittyvistä ilmiöistä. Olen rajannut tutkielmani COVID-19-pandemia aikaan, jolloin yhteiskunnassamme oltiin uuden arjen äärellä ja erityisesti nuorten arki ja vapaa-aika oli murroksessa etäkoulun, harrastusten ja nuorisotilojen sulkeutumisen vuoksi. Oletan, että poikkeustilanteella on ollut oma merkityksensä nuorten käyttäytymisessä vapaa-ajalla. COVID-19-pandemian vaikutukset ovat näkyneet myös sosiaalityön kentällä yleisesti ja ajattelen, että tutkimani ilmiön kohdentaminen kyseiseen ajanjaksoon on näin ollen perusteltua.

Käytän tutkielmassani aineistona Helsingin Sanomien ja Yle.fi-uitissivuston artikkeleita, jotka käsittelevät nuorten joukkotappeluja. Tutkimusmenetelmänä aineiston analyysissä käytän sosiaaliseen konstruktionismiin nojaavaa diskurssianalyysiä. Diskurssianalyysissä kielenkäytön katsotaan olevan tärkeää tekemistä, koska toimijat tekevät puhuessaan ja kirjoittaessaan selkoa asioista ja saavat asiat tapahtumaan tavoilla, joilla voi olla vahvoja seurauksia. Kielenkäytön tarkastelun avulla voidaan esimerkiksi tulkita kulttuurisia resursseja, joihin toimijat tukeutuvat, tapoja, joihin rakennetaan rooli asemia sekä instituutioita ja retoriikkaa, jolla toimijat oikeuttavat ratkaisujaan tai linjanvetojaan. (Juhila & Suoninen 2016, 450.)

Nuorten joukkotappelut tutkielman aiheena on mielestäni mielenkiintoinen ja tunteita herättävä aihe. Rikollisuus, väkivalta ja nuorten käyttäytyminen ovat pysyneet puheenaiheena kautta aikain. Ajoittain nuorisoväkivalta ja siihen liittyvät ilmiöt ovat enemmän pinnalla kuin toisena aikakautena. Medialla on oma vastuunsa myös ilmiön esilläpidosta, niin hyvässä kuin pahassa. Auttaako lehtikirjoitukset löytämään juurisyytä ilmiölle ja yhteiskunnan siihen suhtautumiselle? Mitä sosiaalityössä olisi hyvä ilmiöön liittyen huomioida

tulevaisuuden nuoria ajatellen? Myös näihin pohdintoihin lähdän tutkielmassani etsimään vastauksia.

Tutkielmani koostuu seitsemästä pääluvusta. Tutkielman teoreettista viitekehystä käsittelen luvuissa kaksi ja kolme. Luvussa kaksi kuvaan nuoruutta ja avaan nuorisoväkivaltaa ilmiönä, luvussa kolme pureudun siihen, kuinka COVID-19-pandemia on vaikuttanut sosiaalityöhön sekä nuoriin. Tutkielman aineiston ja metodologiset valinnat esittelen luvussa neljä ja tutkielman tulokset kuvailen luvussa viisi. Päätän tutkielmani lukuihin kuusi ja seitsemän, joissa kokoan yhteen tutkielmani tulokset, johtopäätökset sekä pohdinnan.

2 NUORISOVÄKIVALTA ILMIONÄ

2.1 Nuorisoväkivalta tilastojen valossa ja väkivaltainen nuori

Nuorisorikollisuutta ja nuorten häiriökäyttäytymistä on tutkittu paljon. Tutkimukset osoittavat, että nuorten rikollisuus on vähentynyt ja tasoittunut 2000-luvun alun jälkeen. (Kivivuori 2006, 18; Elonheimo 2010, 15–16.) Tilastokeskuksen rikos- ja pakkokeinotilastoiden valossa nuorten osuus kaikista rikoslaki rikoksiin syyllisiksi epäillyistä on laskenut vuoden 2011 vajaan 22 prosentista vuoden 2019 noin 18 prosenttiin. (Haapakangas 2020.) Kuitenkin vuoden 2015 jälkeen erityisesti alle 15-vuotiaiden rikosepäilyt ovat kasvaneet merkittävästi. Alaikäisten tekemät rikokset kohdistuvat pääasiassa toisiin alaikäisiin ja tapahtuvat usein koulujen alueella. Poliisin tulostietojärjestelmän Polstatin tietojen mukaan erityisesti alaikäisten väkivaltarikollisuus on noussut kaikissa alle 18-vuotiaiden ikäryhmissä vuoden 2015 jälkeen, mutta voimakkainta se on ollut alle 15-vuotiaiden kohdalla. Nuorten väkivaltatilastoissa nuoret pojat ja miehet ovat selkeänä enemmistönä. (Danielsson 2022, 2–5.)

Nuorten yleisimpiä väkivallantekoja ovat koulukiusaaminen ja internetin välityksellä, useimmiten sosiaalisessa mediassa, tapahtuva kiusaaminen. Vuonna 2020 tehdyn Nuorisorikollisuuskyselyn mukaan tappeluihin oli edellisen vuoden aikana osallistunut 11 prosenttia kyselyyn vastanneista pojista ja 3 prosenttia tytöistä. Julkisella paikalla tappeluun oli osallistunut 7 prosenttia nuorista. Tappelut olivat tapahtuneet koulussa tai koulun ympäristössä 31 prosentissa tapahtumista ja 48 prosentista niistä oli aiheutunut haittaa joko ihmiselle, omaisuudelle tai kummallekin. Pahoinpitelyyn taas oli syylistynyt edellisen vuoden aikana pojista 6 prosenttia ja tytöistä 2 prosenttia. Useimmiten, 35 prosentissa tapauksia, pahoinpitelyn uhri oli tekijälle tuttu nuori ja ne harvoin kohdistuivat nuorelle tuntemattomaan uhuriin. (Kaakinen & Näsi 2021, 3–8.)

Nuorten tekemät rikokset herättävät voimakkaita reaktioita, jotka tekevät näkyväksi kulloinkin vallalla olevat sosiaalisen kontrollin ilmapiirit. Nuoruusiässä alttius syyllistyä omaisuus- sekä pahoinpitelyrikollisuuteen on tilastollisesti muita ikäryhmiä suurempi. Nuoruutta pidetäänkin rikosaktiivisena elämänvaiheena. (Pekkarinen 2010, 19.)

Nuorten osuus rikoksissa, jotka kuuluvat vapaa-aikaan, alkoholiin ja ikärajoja koskeviin säännöksiin, on suuri. Väkivaltainen käyttäytyminen, aggressio ja riskinotto ovat tavallisia murrosiässä. Aggressiivisuus vähenee iän myötä, mutta osalla se voi jatkua ja johtaa

rikollisuuteen. Epäsosiaaliset ja väkivaltaiset taipumukset ovat osittain perinnöllisiä, mutta siihen vaikuttavat myös lapsuuden ja nuoruuden ihmissuhteisiin liittyvät kokemukset sekä ympäristötekijät. Poikien fyysisen aggression huipentuma ajoittuu 13–14-vuoden ikään. Aggressiivinen käyttäytyminen vähenee suurimmalla osalla nuorista 2–3-vuodessa. Nuoruusikään liittyy myös epäsosiaalisuutta, joka ilmenee yksilön kykenemättömyytenä samaistua toisten tunteisiin tai käytöksenä, jonka tarkoituksena on toimia impulsiivisesti oman edun tavoittelemiseksi. (Mankkinen, Evwaraye & Vertio 2012, 8.)

Väkivaltainen käyttäytyminen alkaa usein lapsuuden antisosiaalisella käyttäytymisellä. Lapsuudessa tällainen ihminen voi saada käytöshäiriön diagnoosin. Lapsuudessa alkaneen käytöshäiriön ennuste on nuoruudessa alkanutta huonompi. Käytöshäiriö diagnooseja on erilaisia, joista sosiaaliseen käytöshäiriöön sisältyy toisten seurassa tehdyt varkaudet, koulusta lintaaminen ja jengin jäsenyyteen liittyviä rikkeet. Käytöshäiriöistä puhutaan silloin, kun nuori toistuvasti rikkoo muiden oikeuksia tai oman ikäryhmän normeja ja se aiheuttaa merkittävää haittaa sosiaalisessa toiminnassa. (Sinkkonen 2021, 115.) Alhaisen itsehillinnän on nähty myös kasvattavan impulsiivisuutta, joka taas voi johtaa hetken mielijohteesta tehtyihin väkivallantekoihin (Esbensen & Weerman 2015, 20). Käytösongelmat, rikkinäinen perherakenne, hyperaktiivisuus ja vanhempien alhainen koulutustaso ovat nuorisoriikollisuuden ennusmerkkejä, nuorisoriikollisuudesta on myös tullut aikaisempaa väkivaltaisempaa (Elonheimo 2010, 4,15).

Nuorten väkivallanteot tapahtuvat usein impulsiivisesti, ilman ennakkosuunnitelmaa (Mankkinen ym. 2012, 10). Tutkimuksissa on myös havaittu, että sosiaalisesta pääomasta vanhempien puutteellinen tuki on yhteydessä lisääntyneen rikoskäyttämisen riskiin. Muista sosiaalisista tekijöistä nuorten rikoskäyttämisen riskiä kasvattaa muun muassa perheen hajoaminen, heikko luottamus toisia ihmisiä kohtaan ja heikko opettajien kontrolli. Rikollisuudelta suojaavina tekijöinä näin ollen nähdään yhteisöllisyys kuten sosiaalinen tuki, merkitykselliset ihmissuhteet ja luottamus toisia ihmisiä kohtaan. Myös sosiaalisella kontrollilla on rikollisuudelta suojaava merkitys. Sosiaalinen kontrolli voi olla virallista kuten viranomaisten tarjoama kontrolli tai epävirallista, yhteisöissä ja lähisuhteissa tapahtuvaa kontrollia. (Salmi, Kivivuori & Sirén 2009, 15.)

Nuorilla, joilla on alttius rikoskäyttämiseen, on todettu myös riski väkivaltaisen käyttämisen lisääntymiseen väkivaltaisten mediasisältöjen seuraamisen myötä. Intensiivisellä väkivaltaisten videopelien pelaamisella on nähty olevan yhteys vihamielisiin tunteisiin,

väkivallan käytön hyväksyviin asenteisiin ja empatian puutteeseen. Median, rikollisuuden ja syrjäytymisen välisiä yhteyksiä on kuitenkin pidetty myös monimutkaisina. Median käyttö saattaa vaikuttaa nuoriin kasvattaen syrjäytymisriskiä ja näin ollen heidän pärjäämisensä yhteiskunnassa heikkenee ja voi näin ollen lisätä rikosriskiä. Toisaalta taas medioiden käyttö voi vähentää julkisten tilojen massarikollisuutta, kun media sitoo nuoria kodin ilmapiiriin. (Salmi ym. 2009, 17–18; Mankkinen ym. 2012, 47.)

Korona-ajan yhtenä ominaispiirteenä on Danielssonin (2022, 7) mukaan nuorten väkivaltarikoksissa ollut alaikäisten tekemät henkirikokset tai niiden yritykset. Näiden määrä on kasvanut vuosien 2020–2021 aikana poikkeuksellisen korkealle. Havainnot alaikäisten tekemistä henkirikoksista tai niiden yrityksistä eivät kuitenkaan viittaa tiettyyn alueeseen tai väestöryhmään liittyviin ilmiöihin. Tekojen arvioituissa motiiveissa on ollut vaihtelua ja usein niiden on kirjattu liittyneen muun muassa huumausaine kauppaan tai nuorisoryhmien väliin konflikteihin.

COVID-19-pandemian vaikutuksista nuorten väkivaltarikollisuuteen on kuitenkin tois-
taiseksi vähän tutkimuksia. Yleisesti korona-aika on tutkimusten mukaan vähentänyt väkivaltaa mutta sen arviointi on nähty haasteellisena sillä rajoitukset ovat voineet vaikuttaa pii-
lorikollisuuden määrään. On myös mahdollista, että koronatilanteen aiheuttamat yhteiskun-
nallisten olosuhteiden ja taloudellisen tilanteen muutokset heijastuvat nuorten rikollisuuteen
viiveellä. Niin tai näin, korona-ajan vaikutukset tulevat näkymään tilastoissa. (Haapakangas
2020; Danielsson 2022, 8.)

2.2 Nuoruus elämänvaiheena

Psykkisen kehityksen näkökulmasta nuoruusiän katsotaan alkavan puberteetin alusta ja jat-
kuvan keskushermoston kypsyymiseen asti. Nuoruusikä sijoittuu näin ollen ikävuosien 12–
24 välille. (Aalberg 2016, 35.) Aaltosen, Ojasen, Vihusen ja Vilénin (2007, 18) mukaan nuo-
ruus voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen, jotka ovat varhaisnuoruus 11–14-vuotiaana, kes-
kinuoruus 15–18-vuotiaana ja myöhäisnuoruus 19–25-vuotiaana. Nuorisolaki
(21.12.2016/1285) taas määrittelee nuoreksi alle 29-vuotiaat, kun taas lastensuojelulaki
(13.4.2007/417) määrittää kaikki alle 18-vuotiaat lapsiksi. Laissa nuorista rikosentekijöistä
(31.5.1940/262) nuori nähdään 15–21-vuotiaana ja rikoslaissa (19.1.1889/39) todetaan, että
15-vuotias on rikosoikeudellisessa vastuussa. Näistä iällisistä määritelmistä huolimatta

nuoruutta on vaikea määritellä, sillä nuoret kehittyvät yksilöllisesti ja omaan tahtiinsa. Nuoruus nähdäänkin omana kehitysvaiheenaan, jolloin nuori ei ole enää lapsi, muttei aikuinenkaan. Nuoruusaikana tapahtuu nuoren psyykkinen ja fyysinen kypsyminen ja tänä kypsy-mättömyyden aikana, nuoren kyky hallita sisäistä levottomuutta ja impulsseja on puutteellinen. (Aalberg 2016, 35.)

Varhaisnuoruus on nuoresta itsestään kaikista hämmentävin. Sitä leimaavat huolet omasta kasvusta ja tunteesta kelpaanko ikätovereille. Varhaisnuoruudessa nuori pyrkii irrottautumaan kotiympäristöstä mutta ei vielä ole löytänyt paikkaansa vertaistensa joukossa. Myös nuoren tunnetilat voivat vaihtua nopeastikin. Nuori voi asettua vastarintaan vanhempaansa ja muita auktoriteetteja kohtaan halutessaan itsenäistyä. Kapinoidessaan nuori kokee itsenäisyyttä, tehdessään omia erillisiä ratkaisujaan. Nuoret kokevat olevansa kaikkivoipia ja nuoruuteen kuuluu myös haavoittumattomuuden illuusio. Varhaisnuoruuden jälkeen alkavassa keskinuoruudessa nuori on saanut osittain hallintaansa yllykepaineen ja alkaa sopeutua muuttuvaan ruumiinkuvaansa. Vanhempien merkitys nuoren elämässä heikkenee edelleen. Jälkimmäisessä myöhäisnuoruuden vaiheessa nuoren mielen toiminnot ja mielenkiinnot vakiintuvat, autonomia vahvistuu kuten myös kuva omasta itsestä. Nuoren pysyvät ihmissuhteet rakentuvat. Myöhäisnuoruudessa on kyse tasoittumisen ajasta. (Dunderfelt 2011, 84–85; Sinkkonen 2013, 15; Aalberg 2016, 36.)

Aarne Kinnunen (2021, 19) tuo esille, että rajojen kokeilu ja oman identiteetin etsiminen kuuluu nuoruusikään. Osalla nuorista rajojen kokeilu tarkoittaa myös lainvastaisten tekojen tekemistä. Honkatukia ja Kivivuori (2006, 1) kuvaavat, että nuorten rikoskäyttäytymistä voidaan pitää jopa nuoruuteen kuuluvana mutta ohimenevänä kehitysvaiheena. Toisaalta se voidaan kuitenkin nähdä uhkana nuorelle itselleen, kuin myös muille nuoren ympäristössä. Myös tyttöjen ja poikien lainvastaisten tekojen tekeminen nähdään erilaisessa valossa. Poikien kohdalla todetaan helposti poikien olevan poikia, kun taas tyttöjen kohdalla ollaan huolissaan paitsi tyttöjen, myös koko yhteiskunnan tulevaisuudesta. Niin ikään maahanmuuttajataustaisten nuorten tekemät rikokset kasvattavat huolta yhteiskunnan muutoksesta, jossa maatamme ei enää pidetä tuttuna ja turvallisena lintukotona. Nuorten elämässä ystävä- ja kaverisuhteilla on erityinen merkitys, ja nämä voivat toimia niin rikoksilta suojelevina, kuin niille altistavinakin tekijöinä. Kaverisuhteet saattavat tukea nuoren mielekästä vapaa-aikaa esimerkiksi harrastuksen kautta mutta toisaalta kavereiden esimerkki tai osallisuus jengeihin voi houkutella nuoren normirikkomuksiin ja lainvastaiseen toimintaan. (Moilanen, Airaksinen & Kangasniemi 2019, 12–13.)

Markku Ojanen (2008, 39–42) tuo esille, ettei ole nuoruutta ilman sitä kulttuuria, jossa lapset ja nuoret kasvavat. Mikäli kulttuurissa on tilaa ja nuorten elämässä muutakin kuin työtä, voivat he haastaa vallitsevan kulttuurin tapoja ja normeja sekä ajatusmalleja. Nuoruusvuosien biologinen kehitys tuo myös omat haasteet nuorten elämään ja onkin aivan erilaista kasvaa naiseksi ja mieheksi esimerkiksi islamin uskonnon sävyttämässä kulttuurissa kuin länsimaisessa kulttuurissa. Ojasen mukaan yhteisöllisissä kulttuureissa korostuu tavat, jotka suvun vanhimmat välittävät nuorille, eikä heidän auktoriteettiaan aseteta kyseenalaiseksi. Yhteisöllisissä kulttuureissa kasvavilla nuorilla ei ole tilaa kapinoida tai olla luovia. Nuoreksi kasvaminen on selväpiirteistä ja rajattua, sillä yhteisöt eivät hyväksi normeista poikkeamista.

Länsimaisessa yksilökeskeisessä kulttuurissa taas ei anneta selviä kaavoja siitä, kuinka aikuiseksi kasvetaan. Nuorilta odotetaan itsenäisyyttä ja kykyä hallita tilanteita, mutta heihin kohdistuu myös odotuksia ja vaatimuksia. Yksilöllisessä kulttuurissa elävillä nuorilla on paljon vapauksia, ja tilaa vaikka rajat tulevatkin vastaan. Yksilökeskeisyys näkyy esimerkiksi siinä, että nuorilla on omat huoneet ja tietokoneet ja nuoret tottuvat saamaan miltei kaiken haluamansa. Myös lainsäädäntö tukee yksilökeskeisyyttä vahvistamalla salassapitosäännöksiä niin, ettei vanhemmilla ole oikeuksia tietää lastensa asioista. Yhteisöllisten ja yksilöllisten kulttuurien erot aiheuttavat sopeutumisongelmia yhteisöllisten kulttuurien alueilta muuttaville nuorille ja perheille. (Mt., 2008, 41–43.)

Nykyään nuorten keskenään viettämä aika lisääntyy jatkuvasti ja nuorten vanhempiensa kanssa viettämä aika hiipuu (Mt., 2008, 44). Nuoruudessa kavereiden merkitys korostuu ja vanhemmat tuntuvat ”kalkkisilta” ja heidän käskynsä täysin turhilta. Nuoruuteen kuuluu oman identiteetin yksilöllinen rakentuminen muun muassa pukeutumisen ja nuorisokulttuuriin kuulumisen kautta, vaikka todennäköisesti nuoren ystävät pukeutuvat ja ihannoivat samaa nuorisokulttuuria. Seuraavaksi syvennyinkin tarkemmin ystävien merkitykseen nuoruudessa.

2.3 Jengit, porukat ja yhteisöllisyys

Läheiset ihmissuhteet, sitoutuminen yhteisöön, sosiaalinen kontrolli, yhteisön säännöt ja verkostoitumisen taso rakentavat yksilön sosiaalista pääomaa niin yksilö kuin ryhmätasolla. Yhteiskunta tasolla sosiaaliseen pääomaan vaikuttaa yhteinen arvopohja sekä yhteistyön

mahdollistamat normit. Usein näiden merkitys nähdään nimenomaan ihmisen hyvinvoinnin edistämisen ja rikollisuuden ehkäisemisen näkökulmasta. Negatiiviseksi sosiaaliseksi pääomaksi nähdään muun muassa yhteisöllisyys, joka myönteisten vaikutusten sijaan aiheuttaa yhteiskunnan näkökulmasta negatiivisia seurauksia. Tiivis yhteisö voi rajoittaa yksilön mahdollisuutta erilaisuuteen ja osa pienistä yhteisöistä voi suunnata voimavaransa toisten ihmisten etua vastaan. Rikollisuuden ja sosiaalisen pääoman suhdetta nuoriin liittyen tarkasteltaessa on muistettava nuoruusiän erityispiirteet mitkä liittyvät rikoskäyttäytymiseen ja sosiaalisiin suhteisiin. (Salmi 2006, 190–191.)

Nuorille sosiaaliset suhteet vertaisiin, kuuluminen joukkoon ja ystävien hyväksyntä on tärkeää. Nuoret kulkevat ja viettävät aikaa porukoissa ja ryhmissä niin nykypäivänä kuin ovat tehneet historiassakin. Nuorisoryhmistä ja nuorisoporukoista käytetään joskus myös nimitystä jengi, jolloin usein viitataan nuorisoryhmään, joka toimii normien vastaisesti. Tällöin nuorisojengiksi määritellään nuorisoryhmä, joka käyttäytyy ongelmallisesti, osallistuen laitomaan toimintaan osana heidän ryhmäidentiteettiään. (Esbensen & Weerman 2015, 7–8.)

Haapajarvi ja Junnilainen (2014, 709) tuovat esille, että jengiytymistä on ollut kaupungistumisen alkua ajoista lähtien. Tällöin uhmakkaat nuoret miehet ovat liikkuneet kaduilla aiheuttaen paheksuntaa ja lievään ilkeilyyn rajoittuvaa epäjärjestystä. Sitten jengiytyminen ja nuorisoryhmien toiminta on muuttunut. Jengiytyminen on nähty niin ikään oireena suomalaisen yhteiskunnan eriarvoistumisesta, joka purkautuu vaille tukea jääneiden nuorten aggressiivisuutena ja toisaalta jengi-ilmiötä on pidetty epäonnistuneen maahanmuuttajien kotoittamisen merkinä. Jengit ovat aina olleet ikä-, sukupuoli- ja luokkasidonnaisia. Jengeissä kyse on ollut nuorista miehistä, jotka tietoisesti pyrkivät uhmaamaan yhteisiä sääntöjä ja normeja.

Ongelmat kotona ja koulussa on nähty selittävän jengeihin liittymistä. Mikäli näistä sosialisointi- ja piirteistä toinen luhistuu kasvaa alttiutena etsiä turvaa, tunnistusta ja toimintamalleja katuporukoista. Ne nuoret, jotka kohtaavat merkittäviä vastoinkäymisiä niin perheissä kuin koulussa, ovat kaikkein heikoimmassa asemassa. Pariisilaisia jenginuoria tutkinut Mohammed Marwan havaitsi, että jengeissä ylläpidettyinä olivat köyhissä, suurissa tai yksinhuoltaja perheissä elävät lapset. Näiden perheiden mahdollisuus tukea nuorten sosialisointia oli heikentynyt muun muassa työttömyyden tai epätyypillisten töiden yleistymisen takia. Perheen yhteisen säännöllisen arjen ylläpitäminen ja vanhempien läsnäolo lasten vapaa-ajalla heikkeni. Kun vanhemmilla ei ole mahdollisuutta valvoa nuorten koulunkäyntiä ja vapaa-

aikaa, se ajaa osan nuorista hakemaan tukea ja hyväksyntää vertaisryhmistä, joista toisinaan muodostuu jengejä. (Haapakangas & Junnilainen 2014, 709.)

Esbensen ja Weerman (2015, 9–12) mukaan tulee kuitenkin huomioida, etteivät kaikki jengeihin kuuluvat nuoret tule yksinhuoltaja perheistä tai perheistä, joissa on vakavia taloudellisia vaikeuksia vaan jenginuoria tulee myös niiden ulkopuolelta. Jengeihin kuuluvia nuoria on huomattu yhdistävän kasvanut taipumus ratkaista ristiriitoja väkivallalla ja uhkailulla. Heidän on havaittu myös sitoutuvan heikommin koulu yhteisöön kuin vertaistensa nuoret. Jengeihin liittymiseen on nähty olevan neljä syytä: 1. ryhmään kuulumisen ja jaettu kokemus menneistä pettymyksistä, 2. vallantunne, jota hankitaan kadulla uhkaavalla käytöksellä ja rikollisuudella, 3. pienituloisuus, jolloin rikosten tekemisen kautta kasvatetaan taloudellista pääomaa ja 4. hyväksynnän ja merkityksellisyyden kokemuksen vuoksi, joka saadaan jengin jäsenyyden ja kaduilla hankitun statuksen kautta (Haapakangas & Junnilainen 2014, 710). Eurooppalaisissa tutkimuksissa katujengeihin kuulumiseen on nähty liittyvän vahvasti väkivaltaista käytöstä ja on todettu, että aggressiivisesti ja väkivaltaisesti käyttäytyvillä nuorilla on suurempi riski liittyä jengeihin kuin muilla nuorilla (Klein, Weerman & Thornberry 2006, 413, 434).

Nuorten yhdessä viettämä aika, porukoissa kulkeminen ja yhdessä oleminen ei aina johda jengiytymiseen, ja sen myötä rikolliseen käytökseen vaan on osa nuorten vapaa-aikaa. Kaikissa yhteiskunnallisen kehityksen vaiheissa on ollut vapaa-aikaa, mutta käsitykset siitä ovat vaihdelleet kulloinkin vallalla olleeseen näkemykseen yhteiskunnasta ja ihmisestä (Kurki 2011, 44). Nuorille vapaa-ajan viettotavoilla on erityinen merkitys. Ne vaikuttavat nuorten ystävyys-suhteisiin ja verkostojen luomiseen, vanhemmista irrottautumiseen ja aikuistumiseen, oman identiteetin kehittämiseen sekä oman arvomaailman rakentamiseen. Usein nuoret valitsevat vapaa-ajan viettotapansa sosiaalisten suhteiden tai henkilökohtaisten mieltymysten mukaan. Vapaa-ajan valinnat voivat niin ikään vahvistaa nuorten sosiaalisia suhteita kuin myös edistää syrjäytymistä. Nuoret, jotka harrastavat paljon, saavat sosiaalisia ja kulttuurisia taitoja sekä tukea identiteetin rakentamiseen, nämä taidot auttavat nuorta tulevaisuudessa selviytymään elämästään passiivisia ikätovereitaan paremmin. Vapaa-aika tutkimuksessa on havaittu, että kotitausta ja sosiaaliluokka vaikuttavat nuorten vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. (Helve 2009, 252.)

Vapaa-aika on kykyjen ja toimintapätevyyksien sekä arvojen ja arvostusten kehittämisen alusta (Aaltonen ym. 2007, 205). Nuorille vapaa-aika saattaa olla aikuistumisessa

merkityksellisempää kuin koulussa vietetty aika, joka on sidottu aikatauluihin ja lukujärjestyksiin. Toki vapaa-ajan viettotavatkin voivat sitoa nuoria tiettyyn elämäntapaan, normeihin ja arvomaailmaan mutta nuori voi kuitenkin useimmiten itse valita kuinka vapaa-aikansa viettää, mitä nuorisokulttuurin ilmiötä seuraa ja mihin harrastuksiin osallistuu. Yhteiskunnalliset ja kulttuuriset sekä taloudelliset muutokset vaikuttavat myös vapaa-ajan viettoon ja esimerkiksi yhteiskunnan heikossa taloudellisessa tilanteessa nuoret ovat arvostaneet enemmän oleilua ystävien kesken kuin kalliita harrastuksia. Nuorten asenteet ovat myös paljon tilanteisiin liittyviä ja arvostukset voivat muuttua nopeasti. Nämä vaikuttavat myös nuorten elämäntyyliin, mieltymyksiin ja nuorisokulttuurien ilmiöihin. (Helve 2009, 253.)

Vapaa-aika tarjoaa lähes rajattomasti mahdollisuuksia. Se voidaan jäsentää ja sille voidaan asettaa koordinaatteja. Professori Manuel Cuenca Cabezan puhuu vapaa ajan neljästä eri muodosta: autoteellisestä, eksoteelisestä, poissaolevasta ja vaarallisesta vapaasta ajasta. Autoteellinen vapaa aika nähdään sellaisena aikana, jolla ei ole hyötytavoitteita ja siihen liittyvät toiminnat ovat tärkeitä niiden itsensä vuoksi. Se on mielentila ja tapa olla. Eksoteelinen vapaa aika taas on väline saavuttaa jotain muuta, kuten terveyttä ja koulutusta. Poissaolon vapaa aika on jonkinlaista kaikesta poissaolemisen kokemusta. Se on tylsää, eikä ihmisellä ole mitään tekemistä. Vaarallinen vapaa aika taas on aikaa, jonka seuraamukset ovat ihmiselle haitallisia ja vahingollisia persoonalliselta ja/tai sosiaaliselta kannalta, kuten huumeiden käyttö tai rikollinen elämäntapa. (Kurki 2011, 53–54.)

Vapaa-aika voidaan nähdä inhimillisenä kokemuksena ja sillä on usein myös yhteisöllisiä ja sosiaalisia tavoitteita. Vapaa-aika voi myös olla ihmiselle negatiivinen kokemus ja aiheuttaa negatiivisia sosiaalisia seuraamuksia esimerkiksi päihteiden käytön vuoksi. (Mt., 2011, 58.) Vapaa-ajan sosiaalisissa verkostoissa syntyy myös luottamusta sekä sosiaalista ja emotionaalista pääomaa. Luottamus nähdään tasapainoisen identiteetin rakentamisen edellytyksenä. Vapaa-ajan viettäminen ja harrastaminen yhdessä lisää ihmisten keskinäistä luottamusta ja he ottavat toiset paremmin huomioon. Hyvinvointi ja onnellisuus kasvaa. Luottamuksella on myös yhteiskunnallista järjestystä rakentava tarkoitus. Mikäli luottamusta ei ole, yhteiskunnan sosiaalinen järjestys hajoaa. Yhteisöllisyys ja osallisuus lisäävät luottamusta yhteiskunnan instituutioihin ja auttavat nuorten juurtumista oman yhteisön arvomaailmaan. (Helve 2011, 256–267.)

Nuorten elämään kuuluu vahvasti kaverit, vertaiset ja ystävät, keiden kanssa jaetaan ilot ja murheet. Kaverisuhteet kasvattavat nuoria kohti aikuisuutta, tuovat turvaa ja auttavat

irrottautumisessa vanhemmista kohti itsenäistymistä. Nuorille kaveriporukat ja yhteisöllisyys muiden nuorten kanssa on tärkeää, joskus kuitenkin näissä porukoissa voi nousta valalle negatiiviset puolet ja yhdessä oleminen voi kääntyä ei toivotuksi käyttäytymiseksi ja normien rikkomiseksi. Tällöin puhutaan usein nuorisojengeistä, jota leimaa uhmakas, väkivaltainen käyttäytyminen sekä normirikkomukset. Tämä ei kuitenkaan ole osa kaikkien nuorten nuoruutta vaan suurin osa nuorista kulkee ja viettää aikaa kaveriporukoissa, joissa yhteisöllisyys ja yhdessä oleminen on tavanomaista ajanviettoa kohti aikuisuutta.

3 COVID-19-PANDEMIA, SOSIAALITYÖ JA NUORET

3.1 COVID-19-pandemian vaikutukset nuoriin

Tutkielmani aineisto koostuu koronapandemia ajalta kerätyistä artikkeleista ja kirjoituksista koskien nuorten välisiä joukkotappeluita. Katson tarpeelliseksi tästä syystä avata käsitteitä COVID-19-virus, -epidemia ja -pandemia sekä käsitellä sitä, miten pandemia-ajan on nähty vaikuttavan nuorten elämään sekä sosiaalityöhön.

Koronavirukset ovat yleisiä viruksia, jotka aiheuttavat ihmisille yleensä lievän hengitystieinfektion. Vuoden 2019 joulukuussa alkoi Kiinan Wuhanissa epidemia, jonka aiheuttaja oli ihmiselle uusi koronavirus. Tämän koronaviruksen aiheuttama tauti on viralliselta nimeltään COVID-19. COVID-19 levisi nopeasti maailmanlaajuisesti ja 11.3.2020 Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi. (Duodecim 2022b.) Epidemialla tarkoitetaan tautia, joka tarttuu suureen osaan jonkin alueen väestöstä ja pandemia on yli maanosien leviävä epidemia (Duodecim 2022a, 2022c).

Koronapandemialla on väistämättä ollut vaikutuksia myös nuorten elämään. Keväällä 2020 koulut sulkivat ovensa ja lapset ja nuoret siirtyivät etäopetukseen. Monessa perheessä myös aikuisten toimeentulo heikkeni tai jopa vaarantui. Nuorten lisäksi kotona saattoi olla etätöissä tai työttömänä myös perheen vanhemmat. Perheiden arkirutiinit muuttuivat yllättäen. Sairastuminen koronaan aiheutti pelkoa ja huolta ihmisissä. Vuonna 2021 tehdyn kouluterveyskyselyn mukaan 73 prosenttia kyselyyn vastanneista lapsista (4. ja 5.-luokkalaiset) ja 67 prosenttia teini-ikäisistä (8. ja 9.-luokkalaiset) oli huolissaan läheisen sairastumisesta koronavirukseen. Lapset ja nuoret olivat huolissaan myös omasta sairastumisestaan koronavirukseen, mutta nuoret kantoivat siitä huolta lapsia vähemmän. (Saariluoma, Heino, Eriksson & Utriainen 2021, 1.)

Koronapandemia heikensi nuorten hyvinvointia, sillä se muutti heidän elämänsä monella tavoin. Koronan myötä tulleet rajoitustoimet vaikuttivat muun muassa nuorten läheissuhteisiin. Nuoret olivat kokeneet ahdistusta, turhautumista ja elämän sisällön puuttumista harrastustoimintojen sulkeutuessa ja tapaamismahdollisuuksien vähentyessä. Teini-ikäisillä lisääntyi myös yksinäisyyden kokemukset. Nuorten psyykkinen oireilu kasvoi korona-aikana, sillä tarvittavat mielenterveyspalvelut jäivät saamatta. Myös nuorten päihdeongelmissa oli havaittu kasvua opiskelijaterveydenhuollossa. (Nelimarkka, Maijala, Eriksson & Heino 2021, 15; Saariluoma ym. 2021, 1–2.)

Korona-aikana nuoret kokivat arjessa huolta myös ystävyysuhteista ja niiden vähentymisen ja ylläpidon vaikeuksilla on ollut vaikutusta nuorten jaksamiseen ja arjessa selviytymiseen. Nuoriin heijastui myös perheiden ongelmat. Vaikka tuen tarpeessa olevien nuorten määrä kasvoi ja esimerkiksi nuorisotyötä, siirrettiin etäyhteyksien päähän, vaikeutui vuorovaikutussuhteen luominen nuoriin ilman fyysistä läsnäoloa. (Sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön asettama ryhmä 2020, 30.)

Koronaepidemian asettamien rajoitusten myötä ihmisten elämä ja arki keskittyi pitkälti koteihin. Kaikille nuorille koti ei kuitenkaan ollut turvallinen paikka, eikä siellä ole ollut saatavilla turvallista aikuista. Nuoret kuitenkin tarvitsevat elämäänsä turvallisia ja välittäviä aikuisia, ja tavallisesti näitä on kodin ulkopuolella saatu muun muassa harrastuksista. Koronaepidemian myötä rajoitustoimenpiteiden sulkiessa harrastustoiminnan, nuorilta tippui pois nämä merkitykselliset ihmissuhteet kodin ulkopuolisiin aikuisiin. Nuorilla on tarve keskusteluun niin muiden nuorten kuin tärkeiden kodin ulkopuolisten aikuisten kanssa. Koronan myötä nämä mahdollisuudet heikkenivät ja niiden puuttuminen heijastui nuorten hyvinvointiin. (Valtioneuvoston julkaisuja 2021, 97.)

Tutkimusten mukaan nuorten tyytyväisyys elämään ja oma koettu hyvinvointi heikentyi korona-aikana. Monet rajoitukset osuivat nimenomaan nuorten elämän keskeisiin osa-alueisiin, joten hyvinvoinnin heikkeneminen on ymmärrettävää. Vaikka hyvinvoinnin koettiin heikentyneen, on koronapandemiasta ja sen myötä asetetuilla rajoituksilla nähty olevan myös positiivisia vaikutuksia. Rajoitusten myötä positiivisina vaikutuksina on koettu mahdollisuus rauhoittua ja viettää aikaa perheen sekä läheisten kanssa. (Aapola-Kari, Haikkola, & Lahtinen 2021; Lahtinen & Myllyniemi 2021.) Toisille nuorille positiivisena muutoksena arjessa näyttäytyi koulukiusaamisen ja stressin väheneminen etäkoulun myötä (Sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön asettama ryhmä 2020, 30).

Kaiken kaikkiaan koronakriisillä on ollut merkittävät vaikutukset nuorten hyvinvointiin ja elämään. Koronakriisillä on ollut myös vakavia globaaleja vaikutuksia lasten oikeuksien toteutumisessa. Koronaepidemian myötä uhkakuvana on nähty lasten ja nuorten eriarvoistumisen lisääntyminen. Erityisen haavoittuvassa asemassa olevien nuorten tilanteisiin tuleekin kiinnittää huomiota. COVID-19-pandemia on tuonut nuorille turvattomuutta, epävarmuutta ja ahdistusta ja nuorten psyykinen kehitys on joutunut koetukselle. Koronan käynnistämän kriisin vaikutusten kesto ja laajuus vaihtelevat ja sen seurauksena tulleiden kielteisten hyvinvointivaikutusten korjaaminen kestää kauan. (Valtioneuvoston julkaisuja 2021, 14–17).

3.2 COVID-19-pandemian vaikutukset sosiaalityöhön

Sosiaalityötä ohjaa sosiaalihuoltolaki, jonka lisäksi käytössä on erityislakeja, kuten vammaispalvelulaki ja lastensuojelulaki. Lainsäädännön lisäksi työtä ohjaavat eettiset periaatteet ja sosiaalialan keskeiset arvot. Sosiaalialan ammattilaisen työssä, päätöksenteossa ja pyrki- myksissä on aina ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, voimavarojen ja osallisuuden vahvistaminen sekä sosiaalinen oikeudenmukaisuus. COVID-19-pandemian aikana tehdyt ”terveys” edellä päätökset ja rajoitukset osuivat rankasti lapsiperheisiin ja heikensivät sosiaalista oikeudenmukaisuutta. (Sulkakoski 2020, 66–67.) Myös maailmanlaajuisesti on huomattu, että COVID-19-pandemian haitalliset vaikutukset osuivat voimattomiin ryhmiin haastamalla näin ollen sosiaalista oikeudenmukaisuutta (Amadasun 2020, 753).

Harrikarin ym. (2021, 34) tutkimuksen mukaan koronapandemia-ajalla oli yleisesti laajamittainen ja intensiivinen vaikutus sosiaalialan asiakkaiden elämäntilanteisiin. Asiakkaiden ongelmat kasaantuivat ja monimutkaistuivat pandemia-aikana. Asiakkaita myös putosi palveluista, osin palveluiden sulkeutumisesta johtuen, lisäksi pandemia-aika vaikeutti asiakkaiden ongelmien ratkaisemista. Sosiaalialan ammattilaisten tarjoamat palvelut saivat kuitenkin korona-aikana uusia muotoja, kun digipalvelut lisääntyivät. Nopeasti kasvanut digi- ja etäpalveluiden käyttö ei kuitenkaan sopinut kaikille ja saattoi omalta osaltaan estää avun hakemista tai jo alkaneen palvelun jatkumista. Sosiaalialan ammattilaisten kokemusten mukaan etäpalvelut haittasivat vuorovaikutusta ja varhaista tuen tarpeiden tunnistamista. (Hastrup ym. 2020, 107.)

Vuoden 2020 syksyllä lastensuojelussa ja lapsiperheiden sosiaalipalveluissa toimivista ammattilaisista yli 60 prosenttia arvioi perheiden taloudellisten ongelmien kasvaneen. Perheiden taloudellinen tilanne ja sen kiristyminen myös heijastui perheen muuhun hyvinvointiin. Sosiaalipalveluiden työntekijät arvioivat myös, että mielenterveysongelmat, vanhemmuuden haasteet ja lasten- ja nuorten pahoinvointi kasvoi merkittävästi pandemia-aikana. Lapsiperheiden palveluissa toimivat ammattilaiset toivat esille myös, että palveluiden tarve oli kasvanut pandemiaa edeltävään aikaan verrattuna miltei 50 prosentilla asiakkaista ja lastensuojelun asiakkaista yli 50 prosentilla. Palveluiden saatavuus ei kuitenkaan ollut kasvanut samassa suhteessa tarpeen kanssa. (Mt., 2020, 116.)

Harrikarin, Romakkaniemen, Tiitisen ja Ovaskaisen (2021, 1660) tutkimus osoitti myös, että sosiaalitoimet olivat täysin valmistautumattomia koronapandemian kaltaiseen tilaan mutta ne sopeutuivat siihen kuitenkin nopeasti luoden uusia toimintatapoja. Koronapandemian

alkuajat koettelivat myös sosiaalityöntekijöiden jaksamista ja hyvinvointia niin työssä kuin kotonakin ja työnkuormitus kasvoi. Sosiaalityön sisältö muuttui voimavaralähtöisestä ja kuntouttavasta työskentelystä kohti kannattelevaa työtettä. Työskentelyä vaikeuttivat myös asiakkaiden torjunta, joka liittyi muun muassa kotikäynteihin ja jo käynnissä olleisiin sosiaalipalveluihin sekä myös akuuttiin apuun. Sosiaalityöntekijät joutuivat pohtimaan kykenevätkö toteuttamaan sosiaalialan lainsäädäntöä ja arvoja rikkomatta asiakkaan itsemääräämisoikeutta. Tilanne oli eettisesti hankala. (Sulkakoski 2020, 68.)

Sosiaalitoimen käyttöön ottamien uusien asiointitapojen lisäksi myös asiakkaat joutuivat ottamaan käyttöön uudenlaiset asiointitavat. Perinteiset tapaamiset sosiaalitoimistoissa vähenivät ja asiointi siirtyi puhelimien välityksellä käytäviin keskusteluihin ja etäasiointiin muun muassa teamsin tai zoomin välityksellä. Tapaamisia saatettiin siirtää myös ulos, jolloin esimerkiksi kotikäynti tai perhetyön tapaaminen pidettiin puistossa tai kävelyllä. Toisille asiakkaista ja työntekijöistä asiointitapojen muutos oli positiivinen muutos ja kokemus asioiden etenemisestä ja omien vahvuuksien löytyminen etätyöskentelyn avulla voimaannutti. Niiden asiakkaiden kohdalla, joille uudenlainen työskentely- ja yhteydenpitotapa oli haastavaa, saattoivat taas jäädä lähes kokonaan palveluiden ulkopuolelle. Tämän myötä ulkopuolisuuden kokemus ja syrjäytymisen uhka kasvoivat. (Mt., 2020, 68.)

Sosiaalisesti vaikeassa tilanteessa olevien ihmisten tilanteiden pelättiin epidemian pitkittymisen myötä heikentyvän entisestään. Vaikka etäpalvelujen käyttö oli pystynyt pitämään palveluita yllä, eivät ne olleet riittäviä kaikista heikoimmassa asemassa oleville. Jalkautuvan työn, kasvokkain tapahtuvien kohtaamisten ja ryhmämuotoisten toimintatapojen salliminen nähtiin tärkeänä, mikäli koronaepidemia pitkittyisi. Hoitamattomat sosiaaliset ongelmat voivat aiheuttaa riskejä, joiden vaikutukset ovat moninkertaiset niiden ehkäisyyn panostamiseen verrattuna. (Kestilä, Kapiainen, Mesiäislehto & Rissanen 2020, 7.) Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa ja lastensuojelussa työskentelevien mukaan perheiden tilanteet ovat koronaepidemian aikana kriisiytyneet ja etenkin lastensuojelun piiriin on tullut entistä vaikeammissa tilanteissa olevia lapsia ja nuoria. Koronaepidemiolla on arvioitu olevan pitkän ajan vaikutuksia lasten, nuorten ja perheiden elämään (Hastrup ym. 2020, 117).

Kriiseissä ja poikkeusoloissa eletäessä sosiaalityön lähtökohdat ja tavoitteet tulevat entistä tärkeämmiksi, mutta vaikeammiksi saavuttaa. Sosiaalityön perustehtävät liittyvät haittojen vähentämiseen asiakkaiden elämässä ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien hyvinvoinnin lisäämiseen. Sosiaalityön yleistavoite on käynnistää sosiaalista muutosta ja edistää ihmisten yhteenkuuluvuutta. Kriiseissä, joksi COVID-19-pandemia aika voidaan lukea,

sosiaalityön tehtäviksi luetaan muun muassa haavoittuvien väestöryhmien arkielämän vakauttaminen, toimeentulon turvaaminen ja suojeleminen vakavilta terveyshaitoilta sekä palveluiden saatavuuden parantaminen. Kriiseillä voidaan nähdä olevan sosiaalityölle myös toisenlainen merkitys, sillä kriisit pakottavat sosiaalityötä uudistumaan ja alalla työskenteleviä ammattilaisia kehittämään osaamistaan. (Harrikari, Raitakari, Kivipelto & Hekkala 2023, 17–19.) COVID-19-pandemian myötä sosiaalityössä kohdattiin globalisaation periaate eli ”ajattele globaalisti, toimi paikallisesti” (Harrikari ym. 2021, 1660).

COVID-19-pandemian aikana sosiaalipalveluissa kohdattiin pandemian ja siitä johtuvien rajoitustoimenpiteiden ihmisille tuottamia vakavia seurauksia. Sosiaalialalla työskentelevillä ammattilaisilla oli samanaikaisesti sekä huoli asiakkaiden pärjäämisestä että palveluiden järjestämisestä eettisellä tavalla. Pandemia kasvatti tarvetta työskennellä asiakkaiden sosiaalisten oikeuksien toteutumisen, yhdenvertaisuuden ja palveluiden saatavuuden sekä saavutettavuuden eteen. Pandemia aiheutti sosiaalialalle eräänlaisen välitilan, jossa olemassa olevien toimintamallien ja rakenteiden toimivuutta tuli arvioida uudelleen. Tämä toi mukanaan uudelleen organisoitumista, joustavuutta ja oppimista. Asiakkaiden tilanteiden muutokset syäsivät sosiaalialan työntekijät etsimään uudenlaisia ratkaisuja sekä pohtimaan eri tavalla toteutettujen interventioiden merkityksiä sosiaalityön perustehtävän näkökulmasta. (Fiorentino, Harrikari, Saraniemi & Romakkaniemi 2023, 246; 264–265.)

4 TUTKIELMAN TOTEUTUS

4.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkielmani tarkoituksena on selvittää, millaisia merkityksiä nuorten välisille joukkotappeluille annetaan Helsingin Sanomien sekä Yle.fi- uutissivuston kirjoituksissa. Median esille tuomaa nuorisoriikollisuutta ja nuorten väkivaltaista käyttäytymistä on tutkittu aiemmin, kuten Tiina Eerola omassa pro gradussaan 2018 Nuoren rikoksentekijän mediavälitteinen mielikuva tai Eeva Otonkorpi pro gradussaan vuonna 2021 Lastensuojelupuhe nuorten väkivallantekoihin liittyvässä uutisoinnissa. Omassa tutkielmassani kiinnitän kuitenkin huomion uutisointiin nuorten välisistä joukkotappeluista en nuorisoväkivaltaan tai nuorisoriikollisuuteen yleisesti. Joukkotappeluista on uutisoitu viime vuosina enenevässä määrin. Joukkotappelut ovat ilmiönä puhututtaneet ja tuoneet esille väkivallanmuodon, joka ei ole aiemmin niin vahvasti näkynyt mediassa.

Joukkotappeluista on ollut eri puolilla Suomea, eikä kyse ole ollut vain yhden tai kahden paikkakunnan ilmiöstä. Minua kiinnostaa tutkia sitä, millaisia merkityksiä ilmiölle luodaan mediassa. Mitä syitä joukkotappeluille mediassa annetaan ja minkälaisia mielikuvia joukkotappeluihin osallistuvista nuorista rakennetaan.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisia diskursseja esiintyy nuorten joukkotappeluihin liittyvässä uutisoinnissa?
2. Millaisia mielikuvia joukkotappeluihin osallistuvista nuorista rakennetaan mediassa?

Tutkielmani on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullista tutkimusta on muun muassa kuvattu pehmeäksi, ymmärtäväksi ja ihmistutkimukseksi (Tuomi & Sarajärvi 2018, 29). Laadullisessa tutkimuksessa aineistona voi olla muun muassa tekstejä, puheita, havaintoaineistoja, haastatteluja tai sanomalehtien kirjoituksia. Laadullisen tutkimuksen analyysi rakentuu kahdesta vaiheesta, havaintojen pelkistämisestä ja arvoituksen ratkaisemisesta. Näitä vaiheita ei kuitenkaan voi itse analyysissä erottaa toisistaan vaan ne nivoutuvat aina toisiinsa. (Alasuutari 2011.)

Laadullisen tutkimuksen kohteena on usein jokin yhteiskunnallisesti ajankohtainen kysymys. Sen ominaispiirteinä voidaan pitää esimerkiksi strukturoimattoman ja luonnollisen

aineiston suosimista, mitä ja miten kysymysten painotusta sekä epäilyä itsestään selvästi tiedettyä kohtaan. Muun muassa näitä ominaispiirteitä tutkija voi käyttää peilinä ja pohtia mitä ne tarkoittavat tutkijan omassa tutkimuksessa. Esimerkiksi, vaikka arkijärjellä tiedetään jonkin käytännön olevan tietynlainen, joudutaan tutkimuksessa etäännyttämään siitä ja kaikki tuttu tulisi nähdä vierain silmin. Tutkijan olisikin syytä pitää omat ennakkokäsitykset aineistosta erillään ja kohdata tutkimusaineisto avoimesti. Laadullisessa tutkimuksessa usein aineiston kerääminen ja analysointi tapahtuvat osittain samaan aikaan. Aineiston analyysissä kerätty aineisto hajotetaan käsitteelliseksi osiksi ja kootaan uudelleen tieteelliseksi johtopäätöksiksi. Tätä voidaan kutsua myös abstrahoinniksi eli aineistosta luodut johtopäätökset siirtyvät yleiselle tasolle, eivätkä edusta enää vain tutkittavia tapauksia. (Juhila, Metsämuuronen 2006, 121–122.)

Metsämuuronen (2006, 127) tuo esille, että laadullisessa tutkimuksessa aineiston analysoinnissa on hyvä kiinnittää huomiota enonsiaation käsitteeseen. Sitä pohdittaessa kiinnitetään huomiota siihen, kuka aineistossa on äänessä, mihin kertoja vetoaa tai mitä kohti hyökkää, millainen on puhujan suhde kerrottuihin henkilöihin, tekoihin sekä tapoihin. Enonsisaatiossa myös tarkastellaan sitä, miten kertoja pyrkii vakuuttamaan lukijan. Näitä pohdittaessa yhdistyy tutkijan kriittinen suhtautuminen analysoitavaan tekstiin. Vaikka laadulliseen tutkimukseen ei ole sisäänrakennettu tutkimuksen toistettavuuteen liittyviä näkökulmia, kuten taas tilastollisessa tutkimuksessa, on myös ne näkökulmat hyvä pitää tutkimusta tehdessä mielessä.

Laadullisen tutkimuksen raportoinnin muoto voi vaihdella ja olla monenlainen. Raportti voi olla tieteellinen teksti tai romaanin kaltainen. Laadullisen tutkimusraportin tulisi sisältää samat elementit kuin määrällisenkin tutkimusraportin ja lukijan tulisi raportin perusteella saada käsitys siitä, miten tutkimuksen tieto on kerätty ja kuinka luotettavasta tiedosta on kyse. Raportissa tulisi kuvata mahdollisimman tarkasti tiedonkeruu, aineiston analyysin vaiheet sekä perusteet tutkimuksessa tehdyille johtopäätöksille. (Mt., 2006, 131–132.)

Kuten aiemmin toin esille, on tutkielmani aineistona lehtiartikkelit. Tässä tutkielmassa analysoin nuorten joukkotappeluihin liittyviä uutisia diskurssianalyysin keinoin, joka on mediaa koskevassa aineistossa varsin yleinen analyysitapa. Diskurssianalyysi mediasisältöihin painottuvassa tutkimuksessa tarjoaa kriittiseen teoriaan pohjautuvan näkökulman, jonka mukaan kieleen ja sen käyttöön liittyy aina valta-aspekti (Nieminen & Pantti 2012, 122). Seuraavaksi lähden tarkentamaan diskurssianalyysia ja siihen kytkeytyvää sosiaalista konstruktionismia tutkielmani teoreettis metodologisena viitekehyksenä tarkemmin.

4.2 Sosiaalinen konstruktionismi ja diskurssianalyysi

Tutkielmani teoreettisena viitekehyksenä on sosiaalinen konstruktionismi. Jokisen, Juhilan ja Suonisen (2016, 17) mukaan sosiaalisessa konstruktionismissa kielenkäyttöä tarkastellaan osana todellisuutta. Sosiaalisen konstruktionismin mukaan todellisuutemme rakentuu sosiaalisessa, kielellisessä vuorovaikutuksessa. Konstruktionismissa kielen ei nähdä vain peilaavan todellisuutta vaan aktiivisesti myös tuottavan sitä. Siinä keskitytään usein sen tutkimiseen, mikä on avoinna edessämme, mutta jota emme silti näe. (Jokinen ym. 2006.)

Vivien Burr'n (2015, 3–5) mukaan sosiaalinen konstruktionismi vaatii kriittisen asenteen ottamista itsestäänselvyyksinä pidettäviin tapoihimme ymmärtää maailmaa ja itseämme. Sosiaalisessa konstruktionismissa rakennamme todellisuutta ympäröivästä maailmasta ihmisten välisen vuorovaikutuksen kautta. Erityisesti kieli sosiaalisessa vuorovaikutuksessa on kiinnostuksen kohteena. Sosiaalisen konstruktionin tarkoituksena on tietoisuuden lisääminen. Se voidaan tehdä kahdella tavalla, ensinnä väittämällä, että suuri osa eletystä kokemuksestamme on ymmärrettävä sosiaalisesti rakentuneeksi ja toiseksi esittämällä rajattuja väitteitä jonkin tietyn sosiaalisesta rakentumisesta. Rajallisen väitteen ydinajatus on lisätä tietoisuutta jostakin tietyistä asiasta. (Hacking 2009, 20.)

Sosiaalisen konstruktionismin mukaan tutkittava todellisuus kohdataan aina jostakin näkökulmasta merkityksellistettynä. Tällöin asiat, esineet, instituutiot ja tunteet tulevat tutkimuksen kohteeksi jollain tavoin nimettyinä. Vaikka tutkimuksen kohde ei olisi sanallinen vaan esimerkiksi kuva tai nonverbaalinen viestintä, tutkija voi lähestyä sitä vain niiden merkitysten ja symbolien kautta, jotka ovat kulttuurisesti mahdollisia. Asioiden ja ilmiöiden merkityksellistäminen on syntynyt historian saatossa, jossa ihmisten välisellä vuorovaikutuksella on olennainen rooli. Merkityksellistämässä on meneillään aina kaksi vastakkaista suuntausta. Toinen on vakiinnuttamisen prosessi, joka auttaa liikkumaan arjessa ja erottamaan järjettömän järjellisestä. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että mikäli käytetään esimerkiksi käsitettä iloinen, voidaan olettaa, että saman kulttuurin jäsenet ymmärtävät mistä puhutaan. Jatkuvasti käynnissä on myös toinen suuntaus, joka on merkitysten rajojen hämäryys, niiden moninaisuus ja muuntuminen sekä uusien merkityksellistämisen tapojen rakentuminen. (Jokinen 2016, 251–252.)

Berger ja Luckmann (1994, 47–48) puhuvat kielestä äänimerkkien järjestelmänä. He kuvaavat kieltä ihmisyyhteisön tärkeimmäksi merkkijärjestelmäksi. Bergerin ja Luckmannin mukaan jokapäiväinen elämä perustuu läheisten kanssa jakamaan kieleen ja kielen

ymmärtäminen on välttämätöntä arjen todellisuuden ymmärtämiseksi. Vaikka kieli on lähötoisin kasvokkaisesta vuorovaikutuksesta, se voi myös irtautua siitä. Kielen irrotettavuus perustuu kielen kykyyn välittää merkityksiä, jotka eivät ole subjektiivisten ajatusten välittömiä ilmauksia hetkessä. Merkitysten rakentuminen on myös kontekstisidonnaista, esimerkiksi lausetta osana laajempaa tekstikokonaisuutta tarkastellaan sen esittämiskontekstissa, voidaan tulkita sen tarkempi kontekstiin liittyvä merkitys (Jokinen 2016, 252).

Sosiaalisen konstruktionismin ajatuksena on, että kieli ja se kuinka sitä käytetään eivät ainoastaan kuvaa maailmaa vaan samalla myös rakentavat sitä. Maailmaa ajatella tai siitä puhuttaessa, sitä aletaan myös representoida ja puheen kautta rakennetaan kertomuksia siitä, millainen maailma on. (Edley 2001, 435–437.) Elämän todellisuus esittyy intersubjektiviisena maailmana, joka jaetaan toisten yksilöiden kanssa. Intersubjektivisuus erottaa päivittäisen elämisaailman muista todellisuuksista, kuten unen maailmasta. Päivittäinen elämä edellyttää jatkuvaa vuorovaikutusta ja ajatusten vaihtamista muiden kanssa. Jokapäiväinen elämä rakentuu läheisyyden ja etäisyyden eri asteista niin ajallisesti kuin tilallisestikin. (Berger & Luckmann 1994, 32–33.) Todellisuuden voidaan ajatella rakentuvan kielellisessä vuorovaikutuksessa ja siitä voidaan konstruoida useita eri versioita: elämästä ei niinkään ole olemassa absoluuttista totuutta vaan erilaisia selitystapoja ja kertomuksia. Sosiaalisessa konstruktionismissa kieli siis ymmärretään käyttäjistä riippuvaiseksi, tilannesidonnaiseksi ja sosiaalisen elämän kannalta merkitykselliseksi tekijäksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2016.)

Metodisena lähestymistapana tutkielmassani on sosiaaliseen konstruktionismiin pohjautuva diskurssianalyysi. Diskurssianalyysissä tarkastelun kohteena on kielenkäyttö toimintana, joka rakentaa sosiaalista todellisuutta ja se tarjoaa kriittiseen teoriaan pohjautuvan näkökulman siitä, että kieleen ja sen käyttöön liittyy aina valta-aspekti. Usein diskurssianalyysin synonyymiksi on esitetty puhe -tai kielenkäytön tapaa. Sanotaan, että diskurssi on jonkin ilmiön tai asian ympärille rakentunut tapa puhua tai keskustella asiasta. Diskurssi muodostaa raamit asiasta tai ilmiöstä käytävälle keskustelulle ja sen ulkopuolelle jäävät merkitykset eivät kuulu samaan diskurssiin. Diskurssianalyysissä analysoidaan yksityiskohtaisesti sitä, miten sosiaalista todellisuutta tuotetaan erilaisissa sosiaalisissa käytännöissä. Diskurssianalyysissä kiinnostus kohdentuu siis siihen, kuinka toimijat tekevät kielenkäytöllään asioita ymmärrettäviksi. (Nieminen & Pantti 2012, 122–123; Jokinen ym. 2016, 17, 231–232; Suoninen.)

Diskurssianalyysin mukaan ihminen on ajatteleva, sosiaalinen olento mutta kuitenkin jollain tavoin itse tietämätön siitä, miten hän on oppinut toimimaan tietyissä tilanteissa. Analyysi pyrkii tuomaan esille muun muassa ihmisen toimintaa ohjaavia asioita eli diskursseja. Toisin sanoen ihminen on diskurssien valossa oppinut henkilö, joka toistaa käyttäytymisessään tiettyjä maneeereita diskurssien suunnan mukaan. Diskurssit myös muuttuvat ajassa ja niitä luodaan vuorovaikutuksessa paikallisesti jossakin tietyssä aikaikkunassa, kuten keskustelussa. Diskursseja voidaan tarkastella menneisyydestä nykyhetkeen suuntautuvana, nykyhetkessä vaikuttavana ja tulevaisuuteen suuntautuvina tapahtumina sekä kaikkien näiden ketjuina. (Remes 2006, 288–290.)

Jokinen ja Juhila (2016, 267) hahmottavat diskurssianalyttisen tutkimuksen kolmiona, jonka kärkinä ovat merkitykset, kommunikatiivisuus ja kulttuurisuus. Olennaista diskurssianalyttisessä tutkimuksessa on, että siinä nojataan koko kolmioon ja kolmion kärkien nähdään olevan toisiinsa kietoutuneita. Diskurssianalyysissä ei näin ollen olla kiinnostuneita merkityksistä ylipäänsä vaan nimenomaan kulttuurisista merkityksistä, toisin sanoen yhteisen sosiaalisen todellisuuden rakentumisesta. Kulttuuristen merkitysten tarkastelussa olennaista on niiden liittäminen ihmisten väliseen kanssakäymiseen. Ihmisten toiminta voidaan määrittellä kulttuuriksi silloin, kun tietyt yhteisesti hyväksytyt piirteet muodostavat yhteisön hyväksymän näkemyksen oikeista ja soveltuvista tavoista toimia tietyssä kontekstissa. Diskurssianalyysin avulla tutkitaan näitä näkemyksiä, jotka muodostavat kulttuuria. (Remes 2006, 289.)

Diskurssianalyttinen tutkimuskenttä ei ole yksi ja yhtenäinen, vaan sille on ominaista hyvinkin erilaiset tutkimukselliset orientaatiot ja ratkaisut (Jokinen & Juhila 2016, 267–268). Remes (2006, 291) kuvaa diskurssianalyysiä monipiirteisenä ja -ilmeisenä tutkimusmenetelmänä, jossa diskurssianalyysi voidaan tehdä monella tavalla riippuen tutkimuksen mielenkiinnosta. Diskurssi terminä ei näin ollen ole yksiselitteinen käsite, vaan käsitettä käytetään hyvin erilaisissa merkityksissä, kuten sosiaalisuuden elementtinä tai hetkenä. Tutkijan tulee tietoisesti valita ja perustella oma merkityksellistämisen tapansa ja paikantaa se alan tutkimuskenttään. (Pynnönen 2013, 8.)

Ranskalainen filosofi Michael Foucault (1926–1984) esitti ajatuksia diskursseista, vallasta ja subjektista. Keskeistä Foucault'n ajattelussa on se, miten kielen variaatio on järjestynyttä ja vaikuttaa sosiaaliseen todellisuuteen. (Mt., 2013, 7.) Foucault'n näkemyksen mukaan, diskurssi käsitteenä on yhteiskunta riippuvainen ja diskurssi nähdään osana yhteisesti sovittua

käsitystä yhteiskunnan luonteesta, ja ne pysyvät yllä yhteiskunnan ja kulttuurin luomilla legitiimeillä käytännöillä. Ranskalaisen tradition mukaan siis kulttuuri pitää sisällään erilaisia diskursseja, jotka ihmiset sosiaalisesti luovat mutta jotka ovat alisteisia kulttuurille. (Remes 2006, 300–303.)

Diskurssianalyysi tutkimusmenetelmänä pyrkii osoittamaan muun muassa jossain määrin kriittisesti toimimattomia seikkoja sekä laajentamaan käsitystä ja paljastamaan totuuden luonteesta jotakin sellaista, jota ihmiset eivät ilman diskurssianalyysia ymmärtäisi kysyä. Sen avulla voidaan jopa pyrkiä vaikuttamaan löytyneeseen epäkohtaan. (Mt., 2006, 307.) Olennaista diskurssianalyysissä Jokisen ja Juhilan (2016, 269) mukaan on merkitysten tilanteen rakentuminen ja rakentaminen eli merkitykset rakentuvat käyttöyhteyksissään. Diskurssit ovat tapoja merkityksellistää ja kuvata asioita sekä ilmiöitä tietystä näkökulmasta ja tietyllä tapaa. Diskurssitutkijan oletuksena on, että kielellä, sanoilla ja ilmauksilla on erilaisia merkityksiä ja että kieltä voidaan käyttää eri tavoin riippuen tilanteesta. (Pynnönen 2013, 6–8.)

4.3 Tutkielman aineisto ja analysoinnin vaiheet

Tutkielmani aineistona on artikkeleita ja uutisia koskien nuorten joukkotappeluja. Aineisto on kerätty Yle.fi-utissivustolta sekä Helsingin Sanomien verkkosivuilta hakutoiminnon avulla. Koska COVID-19-pandemian vaikutuksista nuoriin sekä nuorten vapaa-ajan viettoon on tuotu esille huolta, rajasin aineistoni koskemaan ajanjaksoa COVID-19-pandemian alkuvaiheista 1.4.2020 ja päätin aineiston keräämisen tutkielmani aloitus aikaan 30.9.2022. Hakusanoina käytin sanoja ”nuorten joukkotappelu”. Aineistoni koostui yhteensä 38 nuorten joukkotappeluja koskevista artikkeleista, joista koottu lista on nähtävillä liitteenä (Liite 1).

Sanomalehdet ja uutissivustot tuottavat aineistoa ja jakavat ajankohtaista tietoa lukijakunnalleen. Arkikielessä sanomalehdet, uutissivustot, televisio sekä radio muuntuvat usein käsitteeksi media. Terminä media on moniulotteinen. Se on monikkomuoto latinan sanasta medium. Medium yleisimmillään taasen viittaa keskellä tai välissä olevaan sekä se toimii yleiskäsitteenä viitatessa joukkoviestinnän kokonaisuuteen. Kun tarkastellaan median käsitettä teknisesti se tarkoittaa kaikkia niitä välineitä, joiden avulla merkityksiä voidaan siirtää ja välittää. (Ridell & Väliäho 2006, 16–17; Nieminen & Pantti 2012, 14.)

On tuotu esille, että median tehtävänä on olla lähellä kansalaisyhteiskuntaa, palvellen kansalaisia ja valvoen valtaa pitävien toimia. Mediaa onkin kutsuttu demokratian vahtikoiraaksi, sillä juuri medialla on nähty olevan iso vastuu demokraattisen yhteiskunnan toiminnasta. On katsottu, että median eli journalismin tehtävä on valtiiovallan tarkkaileminen sekä tiedon välittäminen, jotta kansalaiset pystyvät muodostamaan itsenäisiä mielipiteitä yhteiskunnallisista kysymyksistä. Samalla kun media auttaa rakentamaan sosiaalista sekä henkilökohtaista identiteettiä, se voi myös sokeuttaa sellaisilta näkökulmilta, jotka eivät median välityksellä ole saatavilla. Tästä esimerkkinä on nostettu esille nuorisoväkivalta, jossa mediateollisuus ja todellinen todellisuus eivät välttämättä ole sama asia. Median on väitetty leimaavan jokaisen uuden nuorisosukupolven edellistä raaemmaksi ja väkivaltaisemmaksi. Etenkin Iltapäivälehtien otsikot rakentavat stereotyyppisen kuvan todellisuudesta ja vahvistavat lukijoiden käsityksiä nuorisoväkivallan lisääntymisestä, vaikka tilastollisesti se on laskenut. Tämä taas vaikuttaa siihen, kuinka nuoret nähdään yhteiskunnassa. (Nieminen & Pantti 2012, 25–27, 120.)

Päädyin valitsemaan sanomalehdistä aineiston hankintaan Helsingin Sanomat, sillä se on laajalevikkeisin ja Suomen suurin sanomalehti. En kuitenkaan halunnut käyttää aineistona ainoastaan Helsingin Sanomia, jottei tutkimuksesta tule yhden sanomalehden esille tuoma näkökulma nuorten joukkotappeluista. En myöskään halunnut valita aineiston keruu alustaksi Iltapäivälehtiä, sillä koen niiden julkaisujen olevan enemmän niin sanottuja ”klikkiot-sikoita” kuin neutraaleja kirjoituksia. Päädyin näin ollen aineiston hankinnassa käyttämään toisena kanavana Yle.fi-utissivuston artikkeleita, jonka koen asiapitoisena ja puolueettomana sivustona. Aineisto on vapaasti saatavilla, sillä kyse on julkisesti verkossa julkaistuista artikkeleista. Tutkimuslupaa ei aineistolle näin ollen tarvinnut hankkia.

Aineiston analysoinnin aloitin aineistoon tutustumisella jo aineiston keruu vaiheessa, kun kävin artikkelit läpi varmistaen, että niissä on käsitelty valitsemaani aihepiiriä eli nuorten välisiä joukkotappeluja. Varsinaisen aineiston analysoinnin aloitin lukemalla huolellisesti tulostamani artikkelit läpi pyrkimyksenä muodostaa niistä yleiskäsitys. Analyysin eteneminen jatkui artikkeleiden toistuvalla lukemisella. Samalla laitoin ylös eteen tulevia teemoja, asioita, toimijoita ja poikkeavia ilmaisuja järjestäen näin alustavasti aineistoa.

Aineiston analyysissä käytin apuna muistiinpanokirjaa sanojen ylös kirjoittamiseen ja muis-tilappuja teemoittelun apuna. Analyysiä tehdessä pohdin, että jätänkö jotain huomioimatta ja nostanko itselle ylös sellaisia teemoja, joita arvelin aineistosta nousevan ja pyrin kiinnittämään tähän huomiota. Diskursseja rakentaessa lähdin ensin keräämään ylös käsitteitä ja

tiivistämään pohtimiani asioita. Kirjoitin ylös muun muassa seuraavia aineistosta esille nousseita keskeisiä käsitteitä (Kuvio 1):

NUORTEN JOUKKOTAPPELUT
Vastuuttomuus, ymmärtämättömyys
Sosiaalisen median vaikutus (tappeluiden sopiminen/kuvaaminen)
Kasvattajien vastuu
Viranomaisyhteistyön merkitys ennaltaehkäisyssä
Pahoinvoivat nuoret
Moniongelmaisuus
Sosiaalinen kriisi
Jengiytyminen ja Roadman-ilmiö
Huono-osaisuus ja sosioekonominen huono-osaisuus

Kuvio 1. Esimerkki aineiston analyysin vaiheesta

Tämän jälkeen jatkoin analyysiä esittämällä aineistolle kysymyksiä ja pyrin lukemaan aineistoa sitä kautta. Esittämiä kysymyksiä olivat muun muassa

1. Miten nuoria kuvaillaan?
2. Keitä muita henkilöitä (mm. viranomaisia) kirjoituksissa tuodaan esille?
3. Miten vapaa-ajasta puhutaan?
4. Kuinka korona-aika näkyy kirjoituksissa?
5. Miten ja ketkä joukkotappeluista puhuvat?

Aineiston analyysiä jatkoin tästä eteenpäin aineiston järjestelmällisemmällä läpikäymisellä tutkimuskysymykset mielessä pitäen. Kävin läpi aiemmin esille nostamiani teemoja ja tarkastelin niiden mahdollista yhdistämistä yläteemoiksi ja pohdin miten teemoja voisi nimetä. Käytin aineiston teemoittelussa, luokittelussa ja kategorisoinnissa apuna värikoodeja, ylivii-vausta ja post-it lappuja. Tarkoituksena oli näin aineiston analyysin kautta löytää aineistosta toistuvia diskursseja.

4.4 Tutkimuseettiset kysymykset ja tutkijan positio

Eettinen sitoutuneisuus ohjaa hyvää tutkimusta. Tutkijan on pidettävä huoli, että tutkimussuunnitelma on hyvälaatuinen, valittu tutkimusasetelma on sopiva ja raportointi on moitteettomasti tehty. Tutkimuksessa eettisyys siis kietoutuu tutkimuksen luotettavuus- ja arviointikriteereihin mutta tutkijan on kuitenkin huolehdittava siitä, ettei nämä asiat ole vain tarkastuslistoja tutkijalle vaan eettisyys ohjaa tutkimusta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 149–150.) Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) mukaan tieteellinen tutkimus voi olla luotettava, tulokset uskottavia ja tutkimus eettisesti hyväksyttävä vain, jos se on suoritettu hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. Tutkimuseettisestä aspektista katsottuna hyvän tieteellisen käytännön lähtökohtia ovat muun muassa, se että tutkimuksessa noudatetaan rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta. Näitä tulee noudattaa niin tutkimustyössä, tulosten arvioinnissa, esittämisessä ja tallentamisessa sekä tutkimusten ja niiden tulosten arvioinnissa. Lisäksi tutkimuksessa käytetään eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. (HTK ohje 2012, 6.)

Tutkimuksen uskottavuus sekä tutkijan tekemät eettiset ratkaisut ovat erottamattomat. Uskottavuus nojaa siihen, että tutkija noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimuksen tekijällä itsellään on siis vastuu siitä, että hän noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä, on rehellinen eikä syyllisty vilppiin. Vilppinä voidaan pitää sepitettyjä tuloksia, vääristelyjä tai luvattomasti lainattujen havaintojen ja tulosten esittämistä. Hyvän tieteellisen käytännön, rehellisyyden ja vilpittömyyden noudattaminen koskee tutkijan lisäksi myös tutkimusryhmää, kuten opinnäytetyön ohjaavaa opettajaa ja koko tiedeyhteisöä. (HTK ohje 2012, 7; Tuomi & Sarajärvi 2018, 150–151.)

Tutkimusta tehdessä, on tutkijan pohdittava myös omaa tutkijapositionaan. Tämä on tärkeää tutkimuksen eettisyyden ja luotettavuuden näkökulmasta. Kirsi Juhila (2016, 412) jakaa tutkijapositionat analytikkoon, asianajajaan ja tulkitsijaan. Tutkimuksessa tutkija on keskeinen toimija, hän tutkii, puhuu ja kirjoittaa. Tutkija voi vaihtaa tutkijapositionia tutkimuksen edetessä tutkimuskysymysten ja -intressien mukaan. Tutkijan tulisi olla tietoinen positioista tai positioistaan ja ne tulisi esitellä myös tutkimuksen lukijoille.

Juhilan (2016, 413–414) mukaan analytikko viittaa positioon, jossa tutkijan osallisuus analysoitavaan aineistoon pyritään pitämään mahdollisimman kontrolloituna ja pienenä. Tällöin tutkija käyttää tiettyjä menetelmiä ja tapoja analysoidessaan ihmisten kielellistä toimintaa.

Tärkeintä on pysyä niissä raameissa, jotka tutkittavat toimijat ovat määritelleet olennaiseksi. Tutkimuksen kohteena ja tuloksina ovat toimijoiden omat kuvaukset ja selonteot, eivät tutkijan kokoomat selitykset siitä, mitä missäkin kielellisessä toiminnassa tapahtuu. Analyytikon tehtävänä on tarkastella aineistoaan kurinalaisin silmin. Analyytikko on usein kiinnostunut keskustelujen tutkimisesta ja hyödyntää siinä etnometodologisen keskusteluanalyysin välineitä. Etnometodologinen tutkimusperinne on yksi diskurssianalyttisten tutkimuksen juurista.

Asianajajan positiossa tutkija pyrkii tutkimuksellaan ajamaan tai edistämään jotain asiaa, kuten jonkin päämäärän saavuttamista. Asianajaja analysoi aineistoaan motivoitunein silmin ja on sitoutunut muutokseen. Tällöin tutkija ei ainoastaan tutki miten kielelliset toimijat rakentavat sosiaalisen todellisuuden vaan pohtii myös sitä, kuinka tuon todellisuuden voisi rakentaa toisin. Asianajajalle tutkimus edellyttää puolen valitsemista. Asianajaja on olemassa olevien todellisuuksien kriitikko. Asianajajan positio saa pohjansa poststrukturalistisesta tutkimusperinteestä ja erityisesti Michael Foucault'n kehittämästä vallan genealogiasta. Tämän mukaan ei ole olemassa keskustelualuetta, joka olisi vapaa vallasta, eikä myöskään viatonta tietoa vaan kielellisen vallankäytön erittelemisen paljastaa vakiintuneiden totuuksien lisäksi myös vaiettuja totuuksia ja vastarintoja, kuten marginaalisoitujen äänten esille saattaminen. Asianajajan positiota painotetaan usein kriittisessä diskurssianalyysissä. Tutkijan sitoutuminen joihinkin arvoihin saa tutkijan myös kehittämään välineitä väliintuloon ja argumentaatioon. Tutkija asettuu siis jonkin todellisuuden version puolelle. Asianajajan positioon asettuminen voi näkyä myös tutkimuskysymyksessä sekä aineiston käsittelytavassa. (Juhila 2016, 418–419.)

Kun tutkijalle tutkimusaineistot, kuten erilaiset tekstit ja puheet, näyttäytyvät monenlaisten mahdollisuuksien maailmana, on tutkija ottanut itselleen tulkitsijan position. Aineistoja, tulkitsija, voi lukea ja kuunnella monin eri tavoin. Keskeistä on tutkijan, analyysin ja aineiston välinen vuorovaikutuksellinen suhde. Vuorovaikutuksellinen suhde on silloin erityisen selvä, jos aineistona on tutkijan itsensä laatima haastatteluaineisto. Tällöin tutkija on kysymystensä ja fyysisen läsnäolonsa myötä aineiston analysoija sekä yksi sen tuottajista. Suoria lainauksia analysoidessaan tutkija rakentaa niille diskurssianalyttisen kehyksen, jolloin lainaukset tulevat tutkimusraportissa sijoitetuiksi uudenlaiseen vuorovaikutukselliseen yhteyteen. Tulkitsija luottaa analyysissään voimakkaasti aineistoonsa ja analyysin vihjeiden on löydettävä sieltä. (Mt., 2016, 419.)

Juhila (2016, 439) tuo esille, että tutkija voi liikkua joustavasti positioiden välillä sekä yhdistellä näitä tutkimuksen eri vaiheissa tai varsinkin tutkimuksesta toiseen siirtyessään. Edellä kuvatut positiot, erottaa toisistaan niiden suhde tutkimusaineistoon. Näiden kolmen position lisäksi tutkija voi asettua myös keskustelijan positioon, joka liittyy tutkimustulosten käyttöön. Keskustelija asettaa tutkimustuloksensa osaksi julkista neuvottelua ja keskustelijaksi voi asettua niin analyytikon, asianajajan kuin tulkitsijankin positiosta tehtyjen tutkimusten pohjalta.

Pohdin omaa positiota suhteessa aineistoon ja huomasin, että se on minulle jossain määrin läheinen. Olen elänyt koronapandemian ajan Uudellamaalla, jossa koronasulut tuntuivat tiukasti kaikkien arjessa. Toisaalta olen myös samaan aikaan työskennellyt lastensuojelun päivystyksessä ja huomannut, kuinka koronarajoitukset, etäkoulu ja nuorten harrastustoiminnan sulkua, ovat vaikuttaneet nuorten vapaa-ajan viettoon. Olen myös sulkujen jälkeen seurannut nuorten tilanteen kehitystä lastensuojelun päivystyksen näköalapaikalta. Juhilan (2016) esille nostamista positioista oma positioni asettuu lähimmäksi analyytikon positiota, sillä tarkoitukseni on suhtautua aineistoon neutraalisti ja analysoida sitä ilman ennakkokäsityksiä. Toisaalta taas työhistoriani ja sitä kautta nouseva kiinnostus kyseiseen ilmiöön, ohjaa minua myös asianajajan positioon ja pohtimaan miten nuorten joukkotappeluihin voitaisiin puuttua, mitä yhteiskunta voisi asialle tehdä tai millaisia odotuksia nuorille asetetaan.

5 VASTUUTON HÄIRIÖKÄYTTÄYTYJÄ VAI NUORUUDEN HÖLMÖILIJÄ

5.1 Joukkotappeluihin osallistuneet nuoret

Tutkimuskysymyksenäni oli, millaisia diskursseja esiintyy nuorten joukkotappeluihin liittyvässä uutisoinnissa ja millaisia mielikuvia joukkotappeluihin osallistuvista nuorista rakennetaan mediassa? Tässä alaluvussa käsittelen sitä, millaisia mielikuvia joukkotappeluihin osallistuvista nuorista rakennettiin tutkielmani aineistossa, millaisina heidät nähtiin ja millälaisia rooleja nuorille asetettiin.

Aineistossa nuoret tulivat näkyviksi muun muassa hölmöilijöinä, pienenä ryhmänä pahoinvoivia nuoria ja normeja vastustavina nuorina. Joukkotappeluihin osallistuneita nuoria kuvattiin vastuuttomina, jotka olivat vailla ymmärrystä tekojensa aiheuttamista seurauksista. Nuorille asetettiin myös jengiläisen, roadmanin ja uhmakkaan nuoren leimaa. Tuotiin esille myös, että joukkotappeluihin osallistuvissa nuorissa oli ollut mukana maahanmuuttajataustaisia nuoria, joiden kotoutuminen oli ollut haastavaa tai jopa epäonnistunutta. Nuoret nähtiin häiriökäyttäytyjinä, asemilla notkujina, normeja uhmaavina, jotka olivat jääneet vaille aikuisten ohjausta ja arjen tuomia raameja. Kiusaajan, kuvaajan ja tiedonlevittäjän roolit olivat myös nähtävillä aineistosta.

”Helsingin väkivaltarikostilastoissa korostuvat Namerin kaltaiset ulkomaalaistaustaiset nuoret.” (HS 24.4.21)

Toisaalta aineistosta nousi myös esille ”nuoret ovat nuoria” kuvaus, jossa nuorten nähtiin käyttäytyvän nuoruudelle ominaisella tavalla. Vaikka nuorten väkivaltaisuutta ei hyväksytty tuotiin kuitenkin esille, että nuoruuden elämänvaiheeseen on kautta aikain kuulunut nahistelu ja nujakointi. Etenkin nuoret miehet ovat ajan saatossa tapelleet eri kaupunginosien välillä, pitäen puoliaan omasta asuinalueesta.

”Sellaista kaveriporukoiden välistä kinastelua, mitä on aina ollut. Ne ovat lapsia, ja sitten ne ottavat vaikutteita sarjoista ja leffoista, kertoo eräs nuori.” (HS 3.12.21)

” On nuoruuteen kuuluvaa kokeilua ja hölmöilyä.” (HS 24.4.21)

Nuoria kuvattiin myös pahoinvoivina nuorina, jotka ovat jääneet ilman tarvittavaa aikuisten tukea, niin viranomaisten kuin vanhempien tarjoamaa. Aineistosta kuitenkin ilmeni, että tämä kuvaus koski rajattua joukkoa nuoria, eikä suinkaan ollut yleistettävissä nuoriin

ylipäänsä. Pahoinvoivien nuorien kuvaa aineistossa rakensivat nimenomaan viranomaiset, jotka olivat huolissaan näiden nuorten rikosalttiista käyttäytymisestä ja ajautumisesta joukkotappeluihin sekä väkivaltaisuuksiin.

Joukkotappeluihin osallistuvat nuoret näyttäytyivät aineistossa niin aktiivisina toimijoina kuin myös passiivisina sivusta seuraajina. Osa nuorista oli selkeämmin aktiivisia toimijoita, jotka eritoten osallistuivat tappeluihin fyysisesti tai olivat järjestämässä niitä. Passiiviseksi sivusta seuraajiksi katsoin kuuluvan nuoret, jotka osallistuivat joukkotappeluihin niitä seuraten ja kuvatun sekä tietoa tappeluista levittäen. Olen nimennyt aineistosta analyysin perusteella joukkotappeluihin osallistuville nuorille rakentuvat roolit (Kuvio 2). Aineistossa näitä mielikuvia nuorista rakensivat muun muassa poliisit, nuorisotyöntekijät, tutkijat, järjestöjen edustajat, kansalaiset sekä nuoret itse.

Kuvio 2. Joukkotappeluihin liitettyjen nuorten roolit

Seuraavissa alaluvuissa esittelen aineistosta analyysin perusteella esiin nousseet diskurssit, joihin edellä esitetyt nuorista rakennetut mielikuvat asemoituvat. Aineistosta nousi esille kolme diskurssia, ja niissä on osittain samankaltaisuutta ja yhtäläisyyksiä toistensa kanssa. Aineistosta esille nousseet diskurssit nimesin seuraavasti:

1. *hyvinvoinnin diskurssi*
2. *vastuudiskurssi*
3. *muuttuneen arjen diskurssi*

Aineistossa ääneen pääsivät niin nuoret kuin heidän ympärillään toimivat viranomaisetkin. Keskusteluun nuorista, nuorten joukkotappeluista ja nuorten vapaa-ajan vietosta, toivat esille oman näkökulmansa muun muassa poliisit, nuorisotyöntekijät kuin myös kansalaiset. Samalla, kun nämä edellä mainitut keskustelivat aiheesta, myös heidän toimintaansa nostettiin esille kirjoituksissa. Etenkin poliisi viranomaisista oli vahvasti edustettuna aineistossa niin tuomassa esille tapahtuneita nuorten joukkotappeluita kuin myös avaamassa työskentelytapoja niiden ehkäisemiseksi. Aineiston analyysiä tehdessä huomasin, ettei aineistosta miltei lainkaan noussut esille vanhempien ääni eikä heidän huolensa tai mielipiteensä nuorten joukkotappeluihin liittyen.

5.2 Hyvinvoinnin diskurssi

Ensimmäisenä aineistosta nousi esiin *hyvinvoinnin diskurssi*. Hyvinvoinnin diskurssia lähestyttiin aineistossa eri tavoin. Hyvinvoinnin käänköpuolena on pahoinvointi, usein se mikä heikentää hyvinvointia kasvattaa pahoinvointia. Hyvinvoinnin diskurssia voidaankin näin ollen tarkastella kahdelta suunnalta. Hyvinvoinnin diskurssi kytkeytyi suurelta osin mielenterveysongelmiin, maahanmuuttoon, koronapandemiaan ja nuorten käyttäytymiseen.

Useissa kirjoituksissa tuotiin esille koronan vaikutukset nuorten hyvinvointiin, hyvinvoinnin muutokset ja nuorten pahoinvoinnin vakavoituminen. Nuorten mielenterveyden ongelmien kasvusta kannettiin huolta. Hyvinvoinnin heikentymisellä nähtiin olevan vaikutusta myös nuorten vapaa-ajan viettoon ja kaverisuhteisiin.

”Julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa kohdattujen lasten ja nuorten määrät ovat marraskuun jälkeen Vantaalla nelinkertaistuneet. Kohtaamisissa kerrotaan yhä useammin ahdistuksesta, turhautuneisuudesta ja tekemisen puutteesta sekä mielenterveyteen liittyvistä huolista.” (Yle.fi 13.2.21)

”Lähinnä huolenaiheena on ahdistuksen ja mielenterveysongelmien lisääntyminen korona-aikana. Ongelmien voidaan olettaa edelleen lisääntyvän myös vuoden 2021 aikana, mikäli koronatilanne vielä entisestään pahenee ja pitkittyy.” (Yle.fi 30.3.21)

”Koronanvirusepidemian takia asetetut rajoitukset oot lisänneet lasten ja nuorten pahoinvointia Vantaalla.” (HS 10.2.21)

Kirjoituksissa nostettiin myös esille nuorten omaa sitoutumista heidän hyvinvointinsa eteen tehtävään työhön. Tällöin aineistossa ääneen pääsivät etenkin nuorisotyöntekijät, jotka olivat aineistossa muutoinkin hyvin edustettuina. Nuorisotyöntekijät toivat esille, että viranomaisten tulee olla siellä missä nuoret ovat, viedä toiminta ja palvelut nuorten luokse. Kaverisuhteilla koettiin olevan merkitystä nuorten hyvinvoinnin tukemisessa.

”Sirviön mukaan nuoret sitoutuvat yhteisönsä hyvinvoinnin eteen tehtävään työhön, kun pääsevät itse suunnittelemaan ja toteuttamaan toimintaa.” (Yle.fi 2.6.20)

”Nuorisotyön tehtävä on hänen mukaansa järjestää nuorille mielekästä vapaa-ajan tekemistä. Ensimmäinen keino on, että lähdetään nuorten kanssa yhdessä suunnittelemaan tekemistä ja tuetaan nuorten kaverisuhteita.” (Yle.fi 2.6.20)

Nuorten hyvinvoinnista oltiin huolissaan ja esille nostettiin pienen joukon erityinen huonovointisuus. Huolta herätti myös puukkojen, aseiden ja astaloiden lisääntyminen nuorten keskuudessa. Puukkoja ja aseita oli tuotu jopa kouluihin. Rikostarkastaja Jari Kosken (Yle.fi 21.4.21) mukaan nuoret olivat perustelleet aseistautumista itsepuolustuksella ja Koski toi esille, että nämä nuoret uskoivat, että heihin voi kohdistua väkivaltaa. Näiden nuorten joukko oli kuitenkin rajallinen ja usein teräaseita kantavalla nuorella oli jo muutakin rikostaustaa.

”Yleinen ilmiö Suomessa on, että valtaosalla ihmisistä menee oikein hyvin. Kuitenkin sillä osalla, jolla menee huonosti, menee yhä huonommin. He ovat vaarassa syrjäytyä. Jos nuorten perään ei kukaan katso, he saattavat löytyä esimerkiksi Dixin asemalta, sanoo Huhtela.” (Yle.fi 4.2.21)

”Suurimmalla osalla asiat ovat hyvin, mutta korona on lisännyt osan nuorista häiriökäyttäytymistä. Korona on lisännyt pahoinvointia. Etäopiskelujakso ei sopinut kaikille, Pitkänen sanoo.” (Yle.fi 25.10.20)

”Mitä pidemmällä nuori on syrjäytymiskehityksessä, sitä todennäköisemmin häneltä löydetään teräase.” (Yle.fi 21.4.21)

Nuorten hyvinvoinnin muutoksesta kannettiin huolta eri viranomaisten taholla. Helsingin ja Uudenmaan poliisilaitoksilla oli huomattu sovittuja joukkotappeluita ja merkkejä nuorisojengien synnystä. Nuorten välisiä kahnauksia ja tappeluita on ollut kautta aikain, mutta nyt muutos nyrkkien vaihtumisesta puukkoihin nähtiin huolestuttavana. Puukkojen ja nyrkkirautojen mukaantulo ryöstöihin ja väkivallantekoihin on liitetty Britanniaasta lähtöisin olevaan roadman-kulttuuriin. Roadmanilla tarkoitetaan väkivaltaista, mahdollisesti katujengiin kuuluvaa ja usein teräasetta mukana kantavaa nuorta miestä (Yle.fi 21.3.22). Helsingin rikospoliisin johtaja Markku Heinikarin mukaan pääkaupunkiseudulla toimii vajaat kymmenen katujengiä. Valtaosa on ulkomaalaistaustaisia nuoria miehiä ja joukossa on myös alaikäisiä.

”Mitä enemmän pahoinvoivilla nuorilla on aseita, sitä enemmän tulee ikäviä uutisia.” (Yle.fi 21.4.21)

”Meillä on sekä kantasuomalaisia, että ulkomaalaistaustaisia hankalassa tilanteessa olevia nuoria, joiden arkeen teräaseet alkavat kuulua.” (Yle.fi 21.4.21)

”Länsi-Uudellamaalla poliisi on puolestaan havainnut, että osalla nuorista on haluja tunnuksellisten etnisten nuorisoporukoiden perustamiseen. Tämä näkyy muun muassa ennalta sovittuina tappeluina.” (Yle.fi 30.3.21)

Aineistossa esille nousi nuorisotyöntekijöiden ja poliisien väliset mielipide erot siitä, onko Helsingissä katujengejä vai ei. Nuorisotyöntekijät eivät olleet havainneet jengiytymistä Helsingissä, kun taas poliisit toivat esille, että sitä on nähtävillä. Kajaanissa sen sijaan nuorisotyöntekijät ovat ilmaisseet huolensa nuorten jengiytymisestä, kun taas poliisi ei siellä puhuisi varsinaisesta jengiytymisestä.

”Poliisilla on selkeä näkemys siitä, että meillä on nuorten aikuisten jengejä, joissa on mukana yksittäisiä alaikäisiä.” (HS 3.12.21)

”Nuorten väkivalta ei ole vain Helsingin ongelma: Kajaanissa nuorisotyöntekijät kertovat, kuinka rikollisuus ja jopa jengiytyminen ovat lisääntyneet” (Yle.fi 21.4.21)

”Helsingin kaupungin nuorisotyöntekijä Abin mukaan Helsingissä ei ole nuorten jengejä.” (HS 3.12.21)

”Kajaanin poliisilaitoksen rikosylikomisario Seppo Leinonen: Jengiytyminen on aika kova sana. Esimerkiksi järjestäytyneet rikolliset ovat jengejä.” (Yle.fi 21.4.21)

Nuorten ongelmien oli havaittu vakavakoituneen korona-aikana. Huumeiden käyttö ja rikollisuus oli lisääntynyt. Nuorten riski käyttää väkivaltaa tai joutua sen uhriksi oli kasvanut. Nuorten syrjäytymisestä yhteiskunnasta ja pahoinvoinnin lisääntymisestä kannettiin huolta. Mielenterveys ja päihdeongelmat ja palveluiden saatavuuden vaikeudet korona-aikana olivat lisänneet nuorten syrjäytymistä ja nuorten pahoinvointia sekä ei-toivottua käytöstä. Viranomaiset olivat pyrkineet saamaan muutosta aikaan nuorten voinnissa ja käyttäytymisessä ennaltaehkäisyn keinoin.

”Syrjäytyneelle nuorelle viedään apu kotiin asti.” (Yle.fi 21.4.21)

”Koronapandemian aikana lisääntynyt huonovointisuus näkyy alaikäisten nuorten keskuudessa kautta linjan eli ongelmat eivät rajoitu joihinkin ryhmiin. [...] Huonosuorituksen ja huonovointisuuden läpilyöntiä on tapahtunut paljon. Tämä sitten purkautuu raakanakin väkivaltana.” (HS 3.12.21)

”Toivoisin, että päästäisiin tästä korona-ajasta yli niin, ettei tulisi enempää mitään vakavia ongelmia. Mutta huolettaa kyllä.” (HS 21.3.21)

Yhteiskunnan hyvinvointiin ajattelun kuuluvan myös maahanmuuttaja nuorten kotoutumisen ja kokemukset hyväksynnästä. Hyvinvoinnin diskurssiin liittyi keskustelu siitä, kuinka

yhteiskunta oli onnistunut maahanmuuttajien integroinnissa ja kotouttamisessa. Aineistosta kävi ilmi, että väkivaltarikostilastoissa oli erottunut ulkomaalaistaustaiset nuoret. Vaikka itse ulkomaalaistaustaisuus ei ole syy rikoksiin ajautumiseen, siihen liittyvät rakenteelliset kokemukset yhteiskunnasta myötävaikuttavat syrjäytymiseen. Näiden nuorten vanhemmilla oli vaikeuksia tukea nuoriaan muun muassa puutteellisen kielitaidon ja Suomessa toimimisen ymmärtämättömyyden vuoksi.

”Myös kokemukset syrjinnästä ja rasismista ovat Kivivuoren mukaan rikollisuuden riskitekijöitä. Joissain tapauksissa kyse on siitäkin, että kun kulutustavat ovat risti-riidassa taloudellisten edellytysten kanssa, osa nuorista yrittää saavuttaa tavoitteet rikollisin keinoin.” (HS 24.4.21)

”Maahanmuuttaja taustaiset nuoret saattavat kokea, että yhteiskunta pitää heitä vain uhkana. Kun he liikkuvat tuolla yhdessä ja pitävät ääntä vieraalla kielellä, jotkut valtaväestöön kuuluvat saattavat pelästyä.” (HS 21.3.21)

”Ulkomaalaistaustaisuus itsessään ei ole syy rikoksiin ajautumiseen, mutta joissain tapauksissa huono-osaisuus, kontrollin puute ja kielteiset elämäkokemukset voivat lopulta johtaa väkivaltarikoksiin. Rikosalttiuden taustalla on sosioekonomista huono-osaisuutta eli matalaa koulutus- ja tulotasoa.” (YLE.fi 23.1.22)

Yhteenvetona voidaan todeta, että hyvinvoinnin diskurssiin liitettiin aineiston kirjoituksissa huoli nuorten psyykkisestä voinnista, huoli riittävästä aikuisten huomiosta, koronan takia muuttuneesta vapaa-ajasta ja moniongelmaisista nuorista. Sosioekonomisen huono-osaisuuden vaikutusten nähtiin myös vaikuttavan nuorten hyvinvointiin heikentävästi. Hyvinvoinnin heikkenemisellä katsottiin olevan vaikutusta nuorten käyttäytymiseen ja väkivaltaisuu-teen. Toisin sanoen hyvinvoinnin käänköpuolena nousi esille pahoinvointi ja sen vaikutukset nuoreen ja nuoren ympäristöön.

”Nuorten pahoinvointi näkyy kaupungilla. Osa kohtaamisista on yltyntä väkivaltai- siksi ja jopa joukkotappeluiksi.” (HS 10.2.21)

5.3 Vastuudiskurssi

Toisena aineistosta esille nousseena diskurssina oli *vastuudiskurssi*. Vastuudiskurssiin liitet- tiin nuorten omaa vastuuta käytöksestään, korostettiin niin ikään vanhempien vastuuta nuo- rista sekä viranomaisten vastuuta muun muassa maahanmuuttajataustaisten nuorten kotout- tamisen merkityksestä nuoren käyttäytymiseen liittyen. Vastuudiskurssissa nuorten joukko- tappeluihin ja väkivaltaisuu-teen puuttumisessa asetettiin vastuuta myös kouluille ja harras- tustoiminnan puuttumiselle. Ratkaisuja esitettiin viranomaisten yhteistyön ja ennaltaeh- käisyn sekä ennakoinnin tärkeydellä.

Aineistossa nousi esille, että nuorilla on väärä käsitys vastuusta, joka liittyy omaan käytökseen ja heidät nähtiin vastuuttomina. Nähtiin, etteivät nuoret välttämättä ymmärrä tekojensa vakavuutta ja jossain tapauksessa myös niiden lopullisuutta tai niiden merkitystä omaan tulevaisuuteen.

”Nuorten väkivallan raaistuminen ja ymmärtämättömyys tekojen seurauksista huolestuttaa poliisia varsinkin pääkaupunkiseudulla.” (Yle.fi 30.3.21)

”Nyt on korkea aika kaikkien toimijoiden herätä nuorten tekemiin rikoksiin ja asenteisiin. Osa nuorista ei halua ottaa minkäänlaista omaa vastuuta tekemisistään ja tulevaisuudestaan.” (Yle.fi 30.3.21)

”Kyse voi Forssin havaintojen mukaan olla myös yksinkertaisesti nuoruudesta ja siitä, että ei ajatella seurauksia.” (HS 24.4.21)

Nuorten käytökseen puuttumisesta vastuuta kirjoituksissa otti muun muassa poliisi. Rikolliskäyttäytymisen ennaltaehkäisyyn oli pyritty panostamaan luomalla uusia toimintamalleja. Viranomaisten keskinäistä yhteistyötä vastuunotossa ja puuttumisessa nuorten käytökseen nostettiin esille. Artikkeleista kävi ilmi myös moniviranomaisyhteistyön merkitys nuorten häiriökäytöksen ehkäisemisessä. Tällöin toimijoina ja vastuunottajina oli poliisin lisäksi muun muassa nuorisotyöntekijät, lastensuojelu sekä järjestyksenvalvojat. Vastuuta yhteiskunnan nuorista kannettiin yhdessä. Joukkotappeluille ja satojen nuorten kokoontumisille haluttiin saada päätös.

”Poliisi on saanut hyviä kokemuksia nuorisorikollisuuden torjunnassa ennalta estävän toiminnan kautta. Syntyi projekti, jolle annettiin työnimeksi ”Junnu20”. Sen ajatuksena oli yksinkertaisesti haravoida poliisin ennalta estävän toiminnan käyttöön aiempaa parempaa tietoa rikoksia tekevistä nuorista.” (Yle.fi 30.3.21)

”Talvella nuorten hyväksi tehtävä moniammatillinen työ näytti kuitenkin voimansa: nuorisotyön lisäksi poliisi sekä Dixissä toimivat kaksi vartiointiyritystä reagoivat tilanteeseen nopeasti.” (HS 21.5.21)

”Alle 15-vuotiaiden tekemiä rikostapauksia ruoditaan nykyisin valtakunnallisen Ankkuri-toimintamallin mukaisesti. Siinä on mukana asiantuntijoita poliisista ja sosiaali-, terveys- sekä nuorisotoimesta. He käyvät asianosaisten kanssa tapahtunutta läpi ja yrittävät selvittää sitä. Vakavissa tapauksissa tosin lastensuojelu ottaa asian heti käsittelyynsä.” (Yle.fi 21.5.20)

Moniviranomaisyhteistyön voima nuorten käytökseen puuttumisessa näkyi artikkeleissa. Viranomaisten yhteistyöllä pyrittiin kantamaan vastuuta nuorista ja ehkäistä syntyviä konflikteja. Puuttumisella jo pieniin nuorten välisiin kiistoihin, pyrittiin katkaisemaan väkivallan kierre ja isommat konfliktit. Vakavammissa tilanteissa nuorten käytökseen puututtiin jopa nuoren vangitsemisella tai sijoittamisella kodin ulkopuolelle. Yhteisellä vastuun

kantamisella pyrittiin siihen, että kaikki toimijat saavat samalla kertaa tiedon nuoren tilanteesta, varmistaa tiedonkulku ja se ettei nuori katoa eri palveluiden väliin.

”Alaikäisten rikosepäilystä tehdään aina lastensuojeluilmoitus, ja kuulusteluissa on usein mukana sosiaalityöntekijä.” (HS 24.4.21)

”Nuori voidaan sijoittaa kiireellisesti tai jos hän on lastensuojelulaitoksessa, edessä voi olla erityisen huolenpidon paikka sijaishuollossa tai liikkumisen ja yhteydenpidon rajoittaminen.” (HS 24.4.21)

”Ankkuritoiminnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä rikoksia ja katkaista alkava rikosten kierre. Kun viranomaiset tapaavat alaikäisen lapsen ja hänen huoltajansa paikalla voi olla poliisin lisäksi esimerkiksi sosiaalityöntekijä, terveydenhuollon ammattilainen tai nuorisotyöntekijä.” (Yle.fi 3.6.20)

Myös vanhemmille asetettiin vastuuta oman jälkikasvun käytöksestä ja liikkumisesta julkisilla paikoilla. Vanhempien merkitystä vastuunotossa nuorten vapaa-ajan vietosta nostettiin esille muun muassa silloin, kun vietettiin yleisiä juhlapäiviä, kuten juhannusta tai nuorten kesälomien alkaminen oli käsillä. Aineistosta nousi esille myös se, että tapahtuneiden joukkotappeluiden jälkeen vanhempien arveltiin ottaneen tiukemman linjan omien nuortensa suhteen ja hetkellisesti nuorten määrät varsinkin julkisenliikenteen asemilla olivat pienentyneet.

”Poliisi kehottaa vanhempia keskustelemaan nuortensa kanssa, miten ja missä seurassa he viettävät juhannusta. Pelisäännöt on hyvä käydä läpi, poliisi muistuttaa. Joukossa tilanteet voivat kärjistyä nopeasti ja tunne vie helposti mukanaan.” (Yle.fi 20.6.20)

”Komisario painottaa vanhempien vastuuta. Hän haluaa, että vanhemmat tietävät, missä alaikäiset viettävät aikaansa. Ongelmia voi silloin ehkäistä paremmin.” (Yle.fi 20.6.20)

”Tänä iltana tunnelma on rauhallinen. Kenties uutiset joukkotappelusta ovat saaneet vanhemmat kiristämään rajojaan, ja osa nuorista on nyt jäänyt koteihinsa.” (Yle.fi 13.2.21)

Koulun vastuu näkyi keskusteluissa muun muassa maahanmuuttaja taustaisten nuorten ja koulupudokas nuorten kohdalla. Vantaan kaupunginjohtaja Ritva Viljanen (HS 10.2.21) korosti omassa kannanotossaan koulujen merkitystä etenkin maahanmuuttaja valtaisilla aluilla. Koulun katsottiin olevan myös tärkein kosketuspinta yhteiskuntaan, mutta huolena oli tavoittaako opetus nuoret. Nuoret itse peräänkuuluttivat koulun vastuuta turvallisuuden lisäämisestä koulussa.

”Oppilaat ovat kokeneet, että riitoihin ei puututa ajoissa ja käytävillä on välillä turvatonta. Opettajat eivät huomaa ajoissa, jos iso joukko kokoontuu ja sen keskellä kiusataan tai syntyy tappelu. Nuorista tuntuu, että koulun aikuiset eivät vaikuta puuttuvan.” (Yle.fi 25.10.20)

”Sitten kun oppilas Niemelän sanoin ”hakkaa akateemisesti päätään seinään”, tulee esiin keskittymisvaikeuksia tai häiriökäyttäytymistä. Silloin Niemelä tai joku muu koulun henkilökunnasta kutsuu usein kielitaidottomia vanhempia koululle, koska Wilma-viestit eivät heitä yleensä tavoita.” (HS 24.4.21)

Koulujen näkökulmasta vastuuta nuorten väkivaltaiseen ja häiriökäytökseen oli kuitenkin otettu lisäämällä välituntivalvontaa ja ilmoittamalla väkivaltatapauksista lastensuojeluun ja poliisille. Kouluissa oli pidetty yhteisiä kokouksia eri toimijoiden kesken turvattomuuden ja ongelmien ratkaisemiseksi ja joidenkin koulujen opettajia oli koulutettu aggressionhallintakursseilla. Lisäksi poliisi ja koulut olivat toimineet yhteistyössä joukkotappeluiden estämiseksi viestimällä niiden suunnittelusta etukäteen nuorten vanhemmille.

”Poliisi kertoo saaneensa estettyä useita joukkotappeluita. Jos tieto sovitusta tappelusta tulee, poliisi on ilmoittanut siitä koululle ja koulu Wilma-viestillä vanhemmille.” (Yle.fi 25.10.20)

Kaiken kaikkiaan vastuudiskurssi nosti esille viranomaisten, nuorten itsensä, vanhempien ja yhteiskunnan vastuuta nuorista ja väkivallan ehkäisystä sekä siihen puuttumisesta. Vastuudiskurssissa näyttäytyy nuoruuden elämänvaiheeseen liitetty rikosherkkyys, josta kerroin luvussa 2.1.

5.4 Muuttuneen arjen diskurssi

Muuttuneen arjen diskurssi piti sisällään muutoksen nuorten arjessa ja vapaa-ajassa koronapandemiasta johtuen sekä elämän siirtymisen sosiaaliseen mediaan. Nykypäivänä nuorten kohtaamiset, yhteydenpito toisiinsa ja ajanvietto ylipäänsä tapahtuu pitkälti sosiaalisessa mediassa. Toki nuoret viettävät aikaa edelleen yhdessä ja harrastavat, mutta nuorten elämään liittyy vahvasti sosiaalinen media eri alustoineen.

Artikkeleista nousi esille, että nuorten joukkotappeluiden syntyyn myötävaikutti sosiaalisen median käyttö. Aineistosta ilmeni, että ennen varsinaista joukkotappelua sosiaalisessa mediassa kiisteltiin, riideltiin tai haastettiin riitaa, jonka jälkeen tilanteet kärjistyivät kasvokkain tapahtuviin tappeluihin. Sosiaalista mediaa käytettiin myös kanavana kutsua muita nuoria paikalle osallistumaan tappeluihin.

”Poliisi keskeytti alaikäisten järjestämän niin sanotun katutappeluturnauksen viime perjantaina Vantaalla. Paikalle oli kutsuttu nuoria sosiaalisen median kautta tappelemaan vapaaottelun hengessä eri sarjoissa.” (Yle.fi 11.5.21)

”Ylen tietojen mukaan Kaivohuoneelle suunnitellussa joukkotappelussa oli kyse nimenomaan ”blockien” ja räppäreiden välisestä kränästä, joka alkoi alun perin sosiaalisessa mediassa ja eskaloitui viime syksystä.” (Yle.fi 23.1.22)

”Nuorille tulee somessa riitaa ja asiaa lähdetään selvittämään kasvokkain.” (Yle.fi 2.6.20)

Tänä päivänä sosiaalinen media on nuorille tärkeä osa elämää. Siellä kohdataan ilot ja surut, pidetään yhteyttä kavereihin ja vietetään aikaa. Sosiaalinen media on muuttanut nuorten arjen viettotapoja. Huolestuttavaa artikkelien mukaan sosiaalisen median vaikutuksella nuorten joukkotappeluihin oli niiden kuvaaminen ja videomateriaalin levittäminen. Tällöin pahoinpitelyn kohteeksi joutunut nuori, joutui tilanteeseen, jossa häneen kohdistunutta väkivaltaa mahdollisesti levitettiin laajasti. Tämän voi nähdä myös henkisenä väkivaltana. Nuori ei ole enää ainoastaan joukkotappelun uhri, vaan väkivalta jatkuu toisessa muodossa sosiaalisessa mediassa leviävän materiaalin kautta. Sosiaalisessa mediassa oli kohdistettu uhkailua myös epäilyjä ja heidän perheitään kohtaan. Väkivaltarikokset olivat herättäneet myös nuorissa keskustelua ja pahoinpitelijöiden kuvia oli jaettu sosiaalisessa mediassa.

”Perjantaina 29. tammikuuta hätäkeskukseen tuli ilmoitus joukkotappelusta aseman edustalla. Ilmoittaja kuvasi nuoria olevan 30–40 ja tappelua myös kuvattiin.” (HS 16.2.21)

”Pahoinpitelyrikoksesta on kuvattu videoita, joita on levitetty sosiaaliseen mediaan.” (Yle.fi 26.2.21)

”Varsinkin snapissa, IG:ssä, mystoreissa. Tappajien naamakuvat on jaettu snappiin.” (HS 21.3.21)

”Poliisi toivoo ihmisiltä malttia somekeskusteluun, koska uhkailu ei poliisin mukaan auta asiaa tai asianomistajaa millään tavalla.” (Yle.fi 21.5.20)

Sosiaalisen median kautta nuorten nähtiin hakevan hyväksyntää ja suosiota. Joukkotappeluita kuvaamalla ja videoita levittämällä nostettiin omaa statusta ja pidettiin kiinni kunniaista. Kirjoitusten mukaan osa nuorista tuntui ihailevan väkivaltaa, joka ilmeni tappeluvideoille nauramisena. Videoiden levittäminen nähtiin myös osana uudenlaista nuoruutta.

”Nuorisotutkija Mikko Salasuo ei ole yllätynyt siitä, että tappeluvideoita jaetaan sosiaalisen median kanavissa. Kyseessä on hänen mukaansa nykyajan ilmiö ja se on osa uudenlaista nuoruutta.” (Yle.fi 21.5.20)

”Yleisesti ottaen tuntuu, että moneen tekoon motiivina ei niinkään ole toisen vahingoittaminen vaan se, että saadaan mahdollisimman raflaavaa materiaalia someen.” (HS 3.12.21)

”Ojalampi on huolissaan valtakunnallisesta ilmiöstä, että osa nuorista tuntuu ihailevan väkivaltaa. Videoissa näytetään tappeluita ja niille nauretaan.” (Yle.fi 25.10.20)

Sosiaalisen median avulla nuoret myös saivat tiedon nopeasti muilta nuorilta missä tapahtuu ja paikalle mentiin vaikkei välttämättä osallistuttu tappeluun. Sosiaalisessa mediassa sovittiin kokoontumisista tai seurattiin missä muut nuoret menevät. Sosiaalinen media toimi nuorilla yhteydenpitovälineenä varsinkin koronan suljettua nuorten vapaa-ajanviettopaikkoja.

”Kun somessa leviää tieto muutaman tyypin tappelusta, paikalle voi tulla yhtäkkiä vaikka kuinka paljon porukkaa yleisöksi.” (HS 22.6.20)

”Mutta jos nähdään, että muualla on kivoja tyyppejä ja paikka ei ole mitenkään erityisen hyvä, niin me saatetaan vaihtaa. Snäpistä näkee, missä ihmiset ovat.” (HS 21.3.21)

Muuttuneen arjen diskurssiin liittyi myös koronasta johtuvat muutokset arjessa. Useissa artikkeleissa nostettiin esille koronan vaikutukset nuorten arkeen ja vapaa-aikaan. Nuorten arki ja vapaa-aika olivat kokeneet ison muutoksen koronan aiheuttamien rajoitusten vuoksi. Etäkoulu ja harrastusten sekä nuorisotilojen sulkeutuminen ajoivat nuoret viettämään aikaa julkisille paikoille, kuten ostoskeskuksiin ja rautatieasemille.

”Kauppakeskukset, kuten Dixi, Myyrmanni ja Martinlaakson ostari, korvasivat nuorisotilat korona-ajan oleskelupaikkoina.” (Yle.fi 15.2.21)

”Nuoret tulevat asemalle koulun jälkeen tapaamaan kavereita, Elsi sanoo.” (HS 21.2.21)

”Kehäradan joukkoliikenneasemat keräävät porukkaa, sillä niihin on helppo tulla – etenkin nyt, kun esimerkiksi nuorisotiloihin ei koronan vuoksi pääse. (Yle.fi 4.2.21)

Nuorten välisiä joukkotappeluja tapahtui varsinkin asemien seuduilla, joissa nuoria kokoontui paljon. Tappeluissa aiheutui myös kuolemia, sillä niissä oli käytetty puukkoja ja veitsiä. Nuorten kokoontumiset joukkoliikenneasemilla aiheuttivat levottomuutta ja riitoja myös nuorten ja aikuisten välillä. Koronan asettamien rajoitusten myötä nuorten kokoontuminen asemilla myös arkisin kasvoi.

”Aikuisten päihtyneiden paikallaolijoiden käyttäytyminen aiheutti nuorille epämiellyttäviä tilanteita. Poliisin mukaan välillä näytti myös sille, että niistä olisi saattanut kehittyä väkivaltatilanteita aikuisten ja nuorten välille.” (Yle.fi 4.2.21)

”Alaikäisiä epäillään taposta: 24-vuotias kuoli joukkotappelun jälkeen Helsingin päärautatieasemalla – Poliisi: Teräaseet vaikuttavat yleistyneen nuorilla.” (HS 20.4.21)

”Itä-Uudenmaan poliisi epäilee useaa alaikäistä nuorta joukkotappelusta, jonka seurauksena yhtä ihmistä puukotettiin vatsaan Keravalla perjantain ja lauantain välisenä yönä.” (HS 23.8.22)

Puukkojen kantaminen mukana aiheutti huolta niin aikuisissa kuin nuorissa itsessään. Aineistossa ääneen päässeet nuoret toivovat esille, etteivät hyväksy teräaseita. Syyksi miksi teräaseita kannettiin mukana, nuoret ajattelivat olevan pelon väkivallan uhasta. Puukkojen ja teräaseiden arveltiin myös tuovan turvaa. Poliisien mukaan puukkojen mukana pitämistä oli perusteltu itsepuolustuksella.

”Puukko pidetään siltä varalta, että tapahtuu jotain nyrkkitappelua pahempaa. Jos on jotain väärän porukan kanssa.” (Yle.fi 25.4.21)

Artikkeleissa tuotiin esille huolta koronan vaikutuksista nuorten elämään eri viranomaisten näkökulmasta. Nuorten arki muuttui nopeasti ja kodin ulkopuolisten aikuisten läsnäolo arjessa väheni. Osalle nuorista tämä tarkoitti sitä, että myöskään kotona ei ollut turvallista aikuista saatavilla muun muassa vanhempien päihde- ja mielenterveysongelmien vuoksi.

”Nuorten kokoontumispaikkojen ollessa kiinni myös valvovat luotettavat aikuiset puuttuvat paikalta, jolloin nuorten väliset konfliktit saattavat yltyä fyysisiksi yhteenotoiksi.” (Yle.fi 2.6.20)

”Pysykää kotona, oli viesti jo pandemian alkuaikoina. Mutta entä jos kotona vanhemmat juovat tai käyttävät päihteitä? Tai jos kotona on taloudellisia huolia ja mielenterveysongelmia? Jollain saattaa olla ankara faija, Tommo sanoo, eikä nyt ole paikkoja, minne mennä.” (HS 21.3.21)

Etäkoulu ei myöskään sopinut kaikille. Kouluarjen puute vähensi nuorten keskinäisiä kohtaamisia ja yhdessäoloa. Nuorille kaverit ja kaverisuhteet ovat erityisen tärkeitä ja koronarajoituksilla myös nuorten yhdessäoloa rajoitettiin. Tämän arvioitiin olevan yhteydessä sittemmin nuorten joukkokokoonntumisiin ja niissä kärjistyneisiin väkivaltaisuuksiin.

”Viljasen mukaan etäopetus paitsi lisää eriarvoisuutta, myös rikkoo lasten ja nuorten arjen rakennetta. Se ilmenee ”oireiluna ja epätoivottavana käytöksenä”, sillä kaikilla vanhemmilla ei ole resursseja tukea lastaan koulunkäynnissä.” (HS 10.2.21)

”Korona on vaikuttanut tosi paljon mun elämään. Just se, että missä voi liikkua ja mitä voi tehdä. Ei leffoja, ei matkustelua, ei bileitä. Eikä luokkaopiskelua.” (HS 21.3.2021)

”Kun kohtaamisia kasvokkain on ollut vähemmän, tietenkin nyt on kova tarve nähdä kavereita. Siinä on myönteisiä asioita, mutta voi hyvin olla, että esimerkiksi joukko-tilanteita tulee uudestaan.” (Yle.fi 2.6.20)

”Jos nuoret kasaantuvat entistä enemmän ostoskeskusten kaltaisiin paikkoihin, herää kysymys, voiko se luoda tilanteita, joissa rikosalttiit nuoret tekevät entistä enemmän rikoksia. Se ei tarkoita, että kuka tahansa naapurin nuori muuttuisi koronan takia rikoksille alttiiksi, mutta sillä voi olla tiettyihin nuoriin isompi vaikutus.” (HS 21.3.21)

Muuttuneen arjen diskurssissa esiin nousivat sosiaalisen median vaikutukset nuorten joukkotappeluiden syntyyn sekä koronapandemian vuoksi tapahtuneet muutokset nuorten arjessa ja vapaa-ajassa. Näissä molemmissa korostuivat nuorten elämässä tapahtuneet muutokset niin teknologian kehityksen näkökulmasta kuin maailmanlaajuisen koronapandemian mukanaan tuomina negatiivisina vaikutuksina. Sosiaalinen media on nuorille tärkeä yhteydenpidon kanava, joka tulee todennäköisesti olemaan myös tulevaisuudessa tärkeä osa nuorten arkea. Koronan mukanaan tuomia negatiivisia vaikutuksia nuorten elämään tullaan taas todennäköisesti vielä kauan korjaamaan.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän tutkielmani tarkoituksena oli, selvittää millaisia diskursseja esiintyi nuorten joukkotappeluihin liittyvässä uutisoinnissa ja millaisia mielikuvia joukkotappeluihin osallistuvista nuorista rakennettiin mediassa. Tutkielmani aineisto koostui yhteensä 38 artikkelista, joista 16 artikkelia oli Helsingin Sanomista ja 22 artikkelia Yle.fi- uutissivustolta. Tutkielmani teoreettisena viitekehyksenä toimi sosiaalinen konstruktionismi ja aineiston analyysin tein siihen pohjautuvan diskurssianalyysin keinoin. Tutkielmani tulosten kautta kuvasin joukkotappeluihin liitettyä sosiaalista todellisuutta. Tässä luvussa tarkastelen vielä niitä diskursseja, joita analyysini perusteella aineistosta rakentui sekä käyn läpi niitä rooleja, joita nuorille asetettiin.

Nuorten joukkotappeluihin liittyen tutkielmani aineistosta nousi esille kolme diskurssia, jotka olivat *hyvinvoinnin diskurssi*, *vastuudiskurssi* ja *muuttuneen arjen diskurssi*. Hyvinvoinnin diskurssissa keskityttiin nuorten hyvinvoinnin muutoksiin ja sen seurauksiin nuorten käyttäytymisessä, vastuudiskurssissa taas pureuduttiin niin nuorten käsitykseen vastuusta, nuorten vastuuttomuuteen sekä viranomaisten ja yhteiskunnan vastuuseen nuorista ja nuorten käytöksestä. Muuttuneen arjen diskurssi piti sisällään COVID-19-pandemian tuomat muutokset nuorten arjessa ja vapaa-ajassa sekä sosiaalisen median merkityksen nuorten elämään.

Hyvinvoinnin diskurssi käsitti joukkotappeluihin ja väkivaltakäyttäytymiseen osallistuvien nuorten hyvinvoinnin muutokset. Aineistossa tuotiin esille, ettei kyseessä ole kuitenkaan nuorten laajamittainen huonovointisuus vaan kyse on pienestä ryhmästä oireilevia nuoria. Timo Purjo (2008, 19) kuvaa hyvin tätä samaa ilmiötä tuomalla esille, että muotihokemaksi on noussut lause ”suurimmalla osalla nuorista menee paremmin kuin koskaan”. Näin sanomalla Purjon mukaan vähätellään nuorten ongelmien merkityksellisyyttä ja kuvataan niiden koskevan vain pientä osaa yhteiskunnan marginaalissa eläviä nuoria. Kuitenkin yhä useammilla nuorilla on mielenterveysongelmia, joiden avuntarpeeseen ja riittävään tukeen tulisi suhtautua vakavasti.

Nuorten mielenterveysongelmat nousivat esille myös hyvinvoinnin diskurssissa. Varsinkin COVID-19- pandemia-ajan nähtiin heikentäneen nuorten psyykkistä vointia. Mielenterveyspalveluiden saatavuus supistui koronan myötä ja nuorten syrjäytyminen ja mielenterveyden ongelmat nuorilla kasvoivat (Suvisaari & Rissanen 2022, 118). Tämä on havaittu myös

Turun yliopiston Lastenpsykiatrian tutkimuskeskuksen toteuttamassa laajassa systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa, joka kokosi yhteen kansainvälisen tutkimustiedon lasten ja nuorten mielenterveyden muutoksista ennen COVID-19-pandemiaa aina pandemia-aikaan asti. Tutkimuksessa kävi ilmi, että COVID-19-pandemia on lisännyt yksinäisyyttä ja ahdistusta sekä vähentänyt nuorten tyytyväisyyttä elämäänsä. Myös yhteiskunnan sulkutiloilla ja fyysisellä etäisyyksien pitämällä on ollut erilaisia vaikutuksia nuoriin heidän ikänsä, sukupuolensa, etniseen taustansa, sosioekonomisen asemansa ja aiemmat mielenterveyden ongelmat huomioiden. (Kauhanen ym. 2022.)

Myös nuorisotutkimusseuran tutkimuksessa on käynyt ilmi nuorten tyytyväisyyden elämään heikentyneen korona-aikana. Niin tyttöjen kuin poikien tyytyväisyys elämään oli laskenut korona-aikana verrattuna aikaan ennen koronaa. (Lahtinen & Kauppinen 2022.) Nuorten masennuksen ja ahdistuksen lisääntyminen näkyi myös hyvinvoinnin diskurssissa, jossa nimenomaan sulkutilojen ja rajoitustoimenpiteiden nähtiin vaikuttaneet nuorten hyvinvointiin lisääntyneenä ahdistuksena, masennuksena ja syrjäytymisenä. Sosiaalinen kontrolli heikentyi aikuisten puuttuessa nuorten arjesta. Aineistossa nousi esille aikuisten huoli tästä sosiaalisen kontrollin heikkenemisestä ja sen vaikutuksesta nuorten käyttäytymiseen.

Nuorten syrjäytymisen ja sosiaalisen kontrollin heikkenemisen tiedetään kasvattavan nuorten riskiä syyllistyä rikoksiin. Sosiaaliseen syrjäytymiseen on usein yhteydessä myös taloudellinen syrjäytyminen, vaikka nuori voi olla syrjäytynyt myös ilman, että on huono-osaisesta perheestä. Ydinperheen on nähty suojaavan nuoria rikoksilta, kun taas yksinhuoltajaperheessä kasvaneiden nuorten riski syyllistyä rikoksiin on suurentunut. Jossain tilanteissa taas sosiaalinen yhteisö voi olla syrjäytymistä lisäävä ansa. Tällöin sosiaalisesti tiivis yhteisö voi pitää jäsenensä kiinni rikollisuudessa, josta on vaikea irtaantua. (Salmi ym. 2009, 15–17.) Tämä tukee myös tutkielmassani esiin nousutta tulosta nuorten sosioekonomisesta asemasta ja sen vaikutuksista etenkin maahanmuuttajataustaisten nuorten rikosalttiiseen käyttäytymiseen.

Hyvinvoinnin diskurssiin liitettiin myös keskustelu nuorten jengiytymisestä. Ajattelen tällaisen jengin olevan sosiaalisesti tiivis yhteisö, josta nuoret hakevat ja saavat hyväksyntää ja arvostusta. On kuitenkin hyvä huomioida, että vaikka nuoret liikkuvat ryhmissä ei aina ole kyse jengi-ilmiöstä vaan nuorten tavanomaisesta tavasta olla yhdessä ja rakentaa sosiaalisia suhteita. Aaltonen ym. (2007, 87) tuovat esille, että nuoruuteen kuuluu vahvasti halu kuulua ryhmään ja tulla hyväksytyksi. Sosiaalistuminen ryhmän arvoihin ja normeihin tarkoittaa

niiden hyväksymistä ja muiden ryhmän jäsenten odotusten hyväksymistä. Kaveripiirin paine nuorilla on kova ja nuoret kokevat painetta toimia ryhmän normien mukaan. Normien omaksuminen on osa moraalikehitystä ja nuoren sosiaalinen ympäristö vaikuttaa etenkin persoonallisiin normeihin eli sosiaaliseen käyttäytymissäännöstöön.

Hyvinvoinnin diskurssiin liittyikin vahvasti huoli nuorten jengiytymisestä etenkin lisääntyneiden teräaseiden mukana kantamisen näkökulmasta. Tästä on myös viime aikoina käyty yhteiskunnallista keskustelua ja huoli Suomen päätyemisestä ”Ruotsin tilanteeseen” on ollut esillä eri viranomaisten ja medioiden toimesta. Mielestäni jengiytymisestä ja siihen liittyvistä lieveilmiöistä rikollisuuden ja väkivaltaisen käytöksen myötä tulee olla huolissaan ja viimeistään nyt olisi syytä tehdä riittäviä muutoksia yhteiskunnassa tilanteen pysäyttämiseksi. Tätä tutkielmaa kirjoittaessa Suomessa valmistaudutaan tuleviin eduskuntavaaleihin ja puhetta nuorten väkivaltaisesta käytöksestä ja jengiytymiseen puuttumisesta onkin pidetty esillä myös puolueiden vaalitavoitteissa.

Vastuudiskurssissa korostui moniviranomaisyhteistyön merkitys nuorten joukkotappeluiden ehkäisyssä. Vaikka vastuudiskurssissa nostettiin esille nuorten omaa vastuuttomuutta ja kykenemättömyyttä ajatella tekojensa seurauksia, ei nuoria silti väheksytty. Enemminkin tuloksista kävi ilmi yhteinen huoli nuorista ja viranomaisten vastuunotto nuorten käytökseen puuttumisesta.

Aineistosta oli havaittavissa ennaltaehkäisyn merkitys rikosoireilevien nuorten kanssa työskennellessä. Muun muassa poliisissa on panostettu ennaltaehkäisevään työhön, josta esimerkkinä tuotiin esille Ankkuritoiminta. Sisäministeriö on vuonna 2019 julkaissut Ankkuritoiminnan käsikirjan, jossa Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen (Moilanen ym. 2019, 17). Ankkuritoiminnan tärkeys on nähty myös hallitustasolla, sillä 2.2.2023 Helsingin Sanomat uutisoivat hallituksen laittavan 11 miljoonaa nuorisorikollisuuden ehkäisyyn, josta yksi osa kuuluu Ankkuritoiminnalle kuntien nuorisotyön ohella.

Varhaisen puuttumisen lisäksi Ankkuritoiminta on tarkoitettu asiakkaille, jotka ovat riskissä väkivaltaiseen ekstreemiseen radikalisoitumiseen. Tähän liittyen Ankkuritoiminnassa ei ole ikärajoja asetettuna. Ankkuritoiminnassa myös puututaan sellaiseen nuorten rikos- ja häiriökäyttäytymiseen, joka ei välttämättä ylitä rikosilmoituksen kynnystä, mutta nuoren moniammatillisen tuen tarve tunnustetaan. Ankkuritoiminnan tarkoituksena on tukea nuorten lisäksi

heidän perheitään vaikeissa elämäntilanteissa. Asiakkuus Ankkuritoiminnassa käynnistyy useimmiten eri viranomaisten kuten sosiaalityöntekijän tai poliisin nuoreen liittyvästä huolesta. (Moilanen ym. 2019, 24.)

Vastuudiskurssi korostuikin puhuttaessa ennaltaehkäisyn tärkeydestä ja viranomaisten yhteistyön merkityksestä rikolliselle tielle ajautuneiden nuorten kohdalla. Ennakointi ja varhainen puuttuminen on näkynyt myös viimeaikaisissa uutisissa, jossa asiantuntijat ovat tuoneet esille, että ennakkoinnin ja ennaltaehkäisyn tulisi alkaa jo ennen kuin mitään viitteitä rikoskäyttäytymisestä on käsillä (kts. esim. HS 29.1.2023 ja mtvuutiset.fi 31.1.2023). Tässä ei sinänsä ole kuitenkaan mitään uutta, vaan tutkielmani tulokset näiltä osin myötäilevät jo kauan esille ollutta puhetta varhaisesta ongelmiin puuttumisesta. Mirja Satka (2011, 61–62) tuo esille, että varhaisen puuttumisen käsite tuli käyttöön mediassa ja politiikassa vuosittain vaihteessa. Aluksi keskusteluissa olivat esillä monet eri käsitteet, kunnes lasten ja nuorten sosiaalisista ongelmista puhuttaessa alkoi toistua käsitteet huolesta, puuttumisesta ja pelosta. Hiljalleen varhaisen puuttumisen käsite vakiintui ja siitä tuli lasten ja nuorten ongelmia ehkäisevä interventio. Varhaista puuttumista pidettiin interventiona, joka mahdollisti lasten ja nuorten monimutkaisten kysymysten tehokkaan hallinnan.

Koen, että vastuudiskurssi puhe voidaan nähdä myös toimittajien painoituksena nuorten joukkotappeluihin ja väkivaltaan liittyvien uutisten kirjoitustavoissa. Aihe on tunteita herättävä ja vastuunkantaja nuorista ja heidän ympäristölleen haitallisesta käytöksestä halutaan löytää. Näin ollen kirjoituksissa voidaan ajatella korostuneen vastuudiskurssi yhteiskunnan päättäjien, viranomaisten ja myös vanhempien herättelemiseksi.

Tutkielmani tuloksista kolmantena esiin nousi muuttuneen arjen diskurssi, jossa keskustelut rakentuivat nuorten arjen ja vapaa-ajan ympärille COVID-19-pandemian värityksessä ajankaksossa. Erityisesti pandemian aiheuttamat rajoitukset ja sulkutilat sekä niiden mukana tuomat muutokset nuorten elämässä ja käyttäytymisessä oli keskiössä. Syitä nuorten joukkotappeluiden syntyyn nähtiin muuttuneessa arjessa sekä vapaa-ajassa ja esille nousi myös sosiaalisen median merkitys nuorille sekä joukkotappeluiden synnylle.

Sosiaalisella medially aineistossa tarkoitettiin lähinnä sosiaalisen median sovelluksia ja verkkoyhteisöjä kuten Snapchat ja Instagram, joiden avulla nuoret kommunikoivat, viestivät ja jakoivat tietoa. Erilaiset galleriakuvat, videot ja verkkoyhteisöjen profiilikuvat ovat viestejä, jotka kuvastavat käyttäjiensä asenteita. Niin ikään vaatteet ja korut voidaan nähdä viesteinä. Myös väkivalta toimintatapana voidaan nähdä viestinä, samoin kuin silittäminen tai

halaaminen. (Kuusela 2009, 95.) Joukkotappeluihin osallistuneet käyttivät sosiaalista mediaa viestinnän lisäksi oman statuksen nostamiseen ja hyväksynnän sekä arvostuksen saamiseen. Aineistosta kävi myös ilmi, että sosiaalisen median sovellukset toimivat alustoina joukkotappeluiden järjestämiseen sekä paikkana, joka kärjisti nuorten väliset tilanteet tappeluihin saakka.

Hietajärvi ja Martikainen (2021, 43) tuovat esille, että sosiaalinen media rakentaa nuorille sosiaalisen areenan, jonka pääosassa on ajanvietto, sosiaalinen vuorovaikutus ja viihde. Sosiaalisessa mediassa pätevät samat kaverisuhteiden perustekijät kuin kasvotusten tapahtuvassa vuorovaikutuksessa. Nuoret ovat sosiaalisessa mediassa aktiivisia toimijoita eikä pelkästään passiivisia mediavaikutusten kohteita. Mediavaikutuksia voidaan tarkastella aktiivisen toiminnan ja vuorovaikutuksen seurauksena, koska sosiaalisen median hyödyt ja haitat peilaavat vuorovaikutustilanteita, joihin siellä liitytään. Sosiaalinen media on muuttanut sosiaalista vuorovaikutusta esimerkiksi luomalla sosiaalista painetta ja odotuksia ”tykkäysten” ja kommenttien kautta sekä luomalla sellaisia ystävyysuhteita, joita voisi olla haastavaa luoda kasvokkain. Lisäksi on syntynyt uusia vertaiskäyttäytymisen muotoja, kuten vuorovaikutusten määrällinen laskeminen ja kasvokkaisissa tilanteissa käytöksen muuttaminen sopivaksi verkkoidentiteetin ylläpitämiseksi, mikä voi näkyä vuorovaikutuksessa myös negatiivisesti.

Ylipäänsä digitaalisen median käyttö on lisääntynyt ja sen rooli yhteiskunnassa kasvanut. Useat palvelut on mahdollista hoitaa etänä, sähköisiä palvelukanavia hyödyntäen. Median välityksellä on mahdollista ilmaista itseään, tehdä töitä, pitää yhteyttä läheisiin, kokea osallisuutta ja löytää oma paikka yhteiskunnassa. Nuoret käyttävät digitaalisen mediaympäristön mahdollisuuksia laajasti ja monipuolisesti. (Salasuo, Tarvainen & Myllyniemi 2021, 59.) Eri viranomaiset ja nuorten kanssa toimivat järjestöt ovatkin pyrkineet siirtämään palveluitaan myös sosiaalisen median kanaville. Muun muassa poliisilla, sosiaalityöntekijöillä sekä nuorisotyöntekijöillä on nykypäivänä käytössään informaation jakamiseen mutta myös nuorten kanssa yhteydenpitoon WhatsAppia, Instagramia ja Chat-palveluita. Kuten aiemmin toin esille, sosiaalisen median kanavat toimivat nuorten kohdalla paikkoina, joissa myös kasvokkain tapahtuvat väkivaltaisuudet saivat alkunsa. Olikin hämmäntävää, ettei aineistosta juuri noussut esille viranomaisten toimiminen sosiaalisessa mediassa.

Sosiaalisen median lisäksi muuttuneen arjen diskurssiin liittyi vahvasti koronan tuomat vaikutukset nuorten vapaa-ajan viettotapoihin sekä arkeen muun muassa etäkoulun myötä.

Näiden nähtiin omalta osaltaan kärjistäneen nuorten välisiä tilanteita aina joukkotappeluihin asti. COVID-19-pandemian suljettua nuorten vapaa-ajanviettopaikat, kuten nuorisotalot ja harrastukset, nuoret alkoivat kokoontumaan joukkoliikenneasemille ja kauppakeskuksiin. Nuorten harrastusmahdollisuuksien heikkeneminen koronakriisin aikana käy ilmi myös Valtioneuvoston julkaisusta, jossa tuodaan esille, että vapaa-aika on nuorille merkityksellistä myös sosiaalisten suhteiden ja sosiaalisten verkostojen luojana. Korona-ajan kuormituksen ja jaksamisen purkamiseksi nuorten katsottiin tarvitsevan kontakteja perheen ulkopuolisiin turvallisiin aikuisiin ja kavereihin, joita harrastus- ja vapaa-ajantoiminta mahdollistavat. (Valtioneuvosto 2020, 72–73)

Tutkielmani tuloksista kävi ilmi, että etäkouluun siirtyminen aiheutti eriarvoistumista nuorten ja heidän perheidensä välille. Kaikilla nuorilla ei ollut kykyä selviytyä etäkoulusta eikä vanhemmilla jaksamista, resursseja tai mahdollisuuksia olla nuoren tukena koulun käynnissä. Kouluarjen puuttuminen lisäsi nuorten oireilua ja epätoivottua käytöstä. Tätä tulosta tukee myös Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen raportin tulokset COVID-19-pandemian vaikutuksista hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen, jossa tuotiin ilmi, että pitkät etäopetusjaksot sekä sosiaalisten kontaktien väheneminen lisäsivät psyykkistä kuormitusta. Lasten ja nuorten psyykinen oireilu ja yksinäisyys lisääntyivät ja oppimiseen tuli vaikeuksia. (Kestilä ym. 2022, 8.)

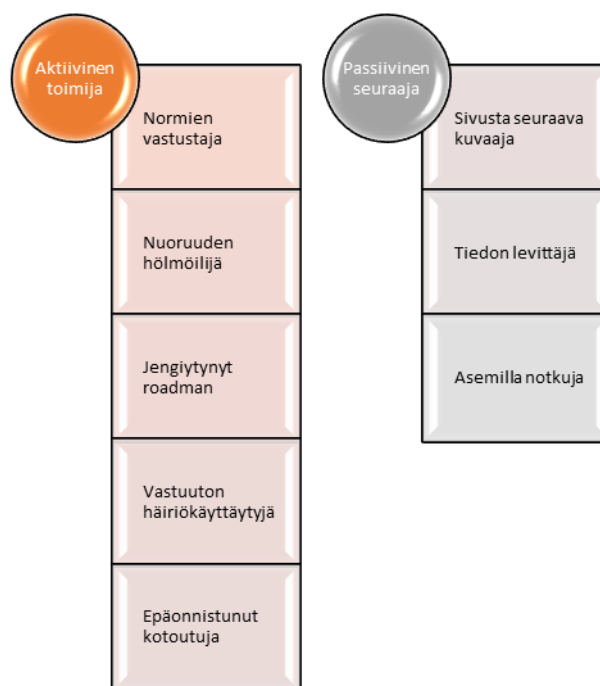
Tutkielmani tuloksista nousi esiin myös nuorten omat kokemukset muuttuneesta arjesta. Nuorille kouluarjen puuttuminen näyttäytyi muuttuneena arkena myös yksinäisyyden ja kavereista erilleen joutumisen kautta. Tämän nähtiin osaltaan vaikuttaneen myös siihen, että rajoitusten lieventyessä nuoret kokoontuivat isoilla joukoilla kaivattuaan vertaissuhteita. Näissä kokoontumisissa sitten tapahtui myös väkivaltaisuuksia ja rajuja tunteen purkauksia. Aika etäkoulussa ja erossa ystävistä sekä arjen struktuureista vaati veronsa.

Myös Lapsistrategian koronatyöryhmän raportissa, lapsen oikeuksien toteutumisesta, kävi ilmi, että etäopetuksen aikana kasautuneet ongelmat aiheuttivat lapsille ja nuorille oireilua ja lisääntynyttä avuntarvetta. Raportissa tuotiin esille, että poikkeusolojen myötä osa opiskelijoista jäi opetuksessa jälkeen, sillä vastuu oppimisesta jäi paljon kodin vastuulle eikä kaikilla vanhemmilla ole ollut samankaltaisia valmiuksia tukea nuorten koulunkäyntiä. Lisäksi jo ennestään heikommassa asemassa olevien lasten ja nuorten hyvinvointia heikensi joissain kunnissa kouluterveydenhuollon ammattilaisten siirtäminen epidemian ajaksi muihin tehtäviin. Etäopetuksen negatiivisista puolista huolimatta, sillä oli myös positiivisia

vaikutuksia esimerkiksi koulukiusaamisen vähenemisenä sekä uusien opiskelumuotojen kehittymisenä, joita on mahdollista hyödyntää myös tulevaisuudessa monipuolistamalla näin ollen jo olemassa olevia opiskelumuotoja. (Valtioneuvosto 2020, 63–65.)

Tutkimukseni aineistossa joukkotappeluihin osallistuneita nuoria kuvattiin monin tavoin. Joukkotappeluihin osallistuneet nuoret nähtiin artikkeleissa niin aktiivisessa toimijan roolissa kuin passiivisina sivusta seuraajina. Toisaalta niin sanottu ”sivusta seuraaja”, ei ole kuitenkaan toimissaan täysin passiivinen, sillä tällöin nuoret useimmiten osallistuivat joukkotappeluun kuvaamalla sitä ja mahdollisesti levittämällä videomateriaalia tappelusta.

Analyysini perusteella nimesin joukkotappeluihin osallistuneita nuoria seuraavasti: normien vastustaja, nuoruuden hölmöilijä, vastuuton häiriökäyttäytyjä, epäonnistunut kotoutuja, jengiytynyt roadman, sivusta seuraava kuvaaja, tiedonlevittäjä ja asemilla notkuja. Nuoret asemoitiin niin aktiivisiksi toimijoiksi kuin passiivisiksi seuraajiksi (Kuvio 3).

Kuvio 3. Nuoret aktiivisina toimijoina ja passiivisina seuraajina

Nuorten elämässä ystävillä ja kavereilla on iso merkitys, on kyse sitten niiden puuttumisesta tai niiden kanssa olemisesta. Joukkotappeluihin osallistuneiden nuorien kohdalla näyttämisen halu muille nuorille ja oman statuksen nostaminen toistui aineistossa. Kuten jo aiemmin tutkielmassani toin esille, nuoruus on rikosaltista aikaa muun muassa väkivalta- ja omaisuusrikosten osalta (Kivivuori 2009, 2). Tutkielmassani esille tullutta nuorten näyttämisen halua ja ehkä jopa vastuuttomuutta tukevat myös nuorten elämänkaaren kehitysvaiheet, jossa

varhaisnuoruudessa nuoren kehitykseen kuuluu muun muassa mustavalkoinen ajattelu, itsekkeisyys ja vahva suuntautuminen ikätovereihin (Aalto-Setälä & Marttunen 2007, 208).

Myös kasvattajilla ja vanhemmilla on oma roolinsa lasten ja nuorten asenteiden ja olemuksen muovautumisessa. Ilkka Rantanen (2010, 49–53) tuo esille, että vanhempien asenteet ja arvostamat sekä pelkäämät asiat, kyky tuntea ja ilmaista itseään heijastuu nuorten tapaan olla ja toimia. Kyseessä on yhteisten kokemusten ja yhteisen elämän kautta rakentuneesta kuvasta, kuinka ihmissuhteissa ja elämässä toimitaan ja ollaan. Kasvaessaan nuoret ottavat käyttöönsä erilaisia selviytymistaktiikoita, siinä missä toinen on ”kiltti” tai selviytyjä niin toinen on ulospäin suuntautuva ja ”tuhma”. Kukaan ei kuitenkaan ole yksipuolisesti kiltti tai tuhma, vaan jokaisessa on mahdollisuudet olla kaikkea. Elämään liittyvät tunteet ovat vaativia ja kaikki nuoret tarvitsevat mahdollisuuden käyttää erilaisia taktiikoita voidakseen olla oma itsensä.

Joukkotappeluihin osallistuneiden nuorten roolit vaihtelivat, riippuen siitä oliko nuori aktiivinen toimija vai passiivinen seuraaja. Nuoret kehittyvät yksilöllisesti ja heidän kokemuksensa ja kasvatuksensa vaikuttavat siihen, kuinka he toimivat omassa ympäristössään. Joukkotappeluihin osallistuneiden nuorten erilaisia rooleja ja tapaa toimia tukee myös Aaltosen ym. (2007, 74–78) kuvaus nuorten roolien ja identiteetin rakentumisesta. Heidän mukaansa nuoruudessa oman roolin ja identiteetin rakentuminen vahvistuu. Nuori hakee omaa identiteettiään, voimavarojaan ja tarpeitaan sosiaalisesta ja kulttuurisesta ympäristöstä ja peilaa omaa itseään ympäristön asettamiin tavoitteisiin. Nuoruus on merkittävää aikaa yksilön elämässä, tällöin ollaan ovat alttiimpia ympäristön vaikutuksille mutta sen lisäksi nuoruusaikana oman persoonallisuuden muovaaminen on mahdollista.

Nuorten joukkotappeluihin liitettiin tämän tutkielman perusteella muutokset nuorten hyvinvoinnissa, arjessa sekä vapaa-ajassa. Globaali koronakriisi sai osan nuorista voimaan entistä huonommin, jolloin arjenstruktuurien puuttuminen, heikentynyt psyykkinen vointi sekä turvallisten aikuisten puuttuminen nuorten elämästä muun muassa nuorisotilojen sulkeuduttua ajoivat nuoret uudenlaiseen tilanteeseen ja joukkokokoonntumisiin julkisille paikoille. Vastuuta nuorten väkivaltaiseen käytökseen puuttumisesta suunnattiin viranomaisille, vanhemmille ja nuorille itselleen. Tämän tutkielman perusteella voitaisiin todeta, että nuorten rikosoireilevan käytöksen ehkäisemiseksi tarvitaan ennakointia ja nuorille suunnattujen palveluiden saatavuus tulisi taata yhteiskunnallisista kriiseistä huolimatta.

7 POHDINTA

Pro gradu -tutkielmassani tarkastelin diskurssianalyysin keinoin, millaisia merkityksiä nuorten välisille joukkotappeluille rakennettiin Helsingin Sanomien ja Yle.fi- uutissivuston kirjoituksissa. Diskurssianalyysi menetelmänä oli minulle uusi ja tutkielman tekeminen oli opettavainen kokemus etenkin medialukutaidon näkökulmasta. Sitä miten uutisoidaan ja miten ilmiöistä kirjoitetaan, tulisi tarkastella niiden sosiaalisessa kontekstissa, sillä kieli ei vain peilaa todellisuutta vaan myös tuottaa sitä. Medialla on valtaa ja vastuuta siitä, kuinka erilaisista ilmiöistä kirjoitetaan, miten niitä kuvataan ja pidetään yllä. Tutkielmassani tarkastelin niitä puhetapoja, joita nuorten välisiin joukkotappeluihin liitettiin ja näin pyrin lisäämään tietoisuutta tästä yhteiskunnallisesta ilmiöstä.

Tutkielmani alussa pohdin omaa suhdettani aineistoon, ja sitä mihin oma positioni tutkijana asettuu. Tutkielmaa tehdessä kiinnitin huomiota siihen, että suhtauduin aineistoon neutraalisti, pysytellen näin ollen analyytikon positiossa. Kuitenkin tutkielmani ja analyysin edetessä huomasin minussa nousevan esille pienen kapinallisen, nuorten hyvinvoinnin peräänkuuluttajan ja puolesta puhujan. Näin ollen ajauduin tutkijana ajoittain myös asianajajan positioon, minkä kuitenkin koin hyvänä sillä se sai minut innostumaan entisestään nuorista ja heille suunnatuista palveluista sekä työskentelystä nuorten kanssa heidän hyvinvointinsa parantamiseksi.

Tutkielmani koskien nuorten joukkotappeluista pureutui nuorten hyvinvoinnin pulmiin ja nuorten elämän muutoksiin pandemia aikana. Nuorten hyvinvointiin liittyvät haasteet eivät ole yksinkertaisia ja niiden ratkomiseen vaaditaan monien toimijoiden voimia ja vastuunottoa. Mielestäni ei myöskään ole riittävää lähteä ratkomaan ainoastaan nuorten normeista poikkeavaa käytöstä vaan ennemmin tulisi paneutua niihin juurisyihin, joita ilmiön taustalla vaikuttaa.

Tutkielmani aineistosta nousi esille kolme diskurssia, joissa kaikissa kiinnitettiin katseet kohti ennaltaehkäisevää työtä nuorten joukkotappeluihin ja rikosoireilevaan käytökseen liittyen. Kuten edellä toin ilmi, varhainen puuttuminen ja ennaltaehkäisy ei ole uutta nuorten kanssa työskentelyssä, vaan siitä on keskusteltu kauan ja työskentelyn painopistettä on pyritty siirtämään ennakoivaan työhön, jolloin korjaavien ja viimesijaisten palveluiden kuten lastensuojelun tarve vähenisi. Rikosoireilevien nuorten kanssa moniviranomaisyhteistyö on erityisen tärkeää ja siinä myös lastensuojelulla on vahva rooli poliisin ja nuorisotyön

rinnalla. Tilanne maamme lastensuojelussa ei tällä hetkellä, ainakaan kaikilla hyvinvointialueilla, ole kehuttava. Helsingin Sanomien mielipidekirjoituksessa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen lastensuojelun avohuollon työntekijät (HS 13.2.23) toivat esille, että lastensuojeluun on jonossa yli 250 lasta. Tämä tarkoittaa sitä, että lasten tilanne on jo arvioitu olevan niin huolestuttava, että lapsi tarvitsee suojelua ja lastensuojelun työskentelyä, mutta resurssipulasta johtuen lapsi joutuukin jonoon odottamaan oman työntekijän nimeämistä. Tämä jonotilanne ja työskentelyn sekä suojelun puute on kaukana varhaisesta puuttumisesta, ennakoinnista sekä ennaltaehkäisystä, johon yhteiskunnassamme on tarkoitus pyrkiä.

Rikosoireilevien lasten ja nuorten kanssa työskentely ei onneksi ole yksin lastensuojelun harteilla, vaan Suomessa tehdään paljon nuorten väkivaltaisuuksien ja jengiytymisen ehkäisemiseksi. Muun muassa Ankkuritoiminta, nuorisotyö ja järjestöt kuten Aseman Lapset ry ovat tiiviisti osa nuorten kanssa tehtävää työtä. Parhaillaan on käynnissä myös tutkimushanke Palvelujen pirunpolskasta nuorten nuotteihin (2021–2024), joka tutkii rikoksilla oireilevien nuorten palvelujen nykytilaa ja etsii ratkaisuja siihen, miten palvelurakenteita voitaisiin kehittää vastaamaan paremmin nuorten tarpeita (Pernaa, Lindell & Kuoppala 2022, 1). Käynnissä on myös Väkivallaton lapsuus -toimenpidesuunnitelma 2020–2025, jonka tavoitteena on ehkäistä lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa, parantaa lapsi uhrin asemaa sekä huomioida ne lapset, jotka ovat riskissä käyttää väkivaltaa tai ovat niin jo toimineet (Korpilahti ym. 2019, 5).

Viime aikoina julkisuudessa on käyty niin ikään kiivasta keskustelua segregatiosta ja koulushoppailusta. Tutkielmassani esille nousi taas huoli etäkoulujen aiheuttamasta nuorten eriarvoistumisesta. Tällä viitattiin pääsääntöisesti siihen, ettei kaikilla nuorilla ollut samantaisia valmiuksia eikä kodin tukea selviytyä opinnoistaan etäkoulun aikana. Etenkin maahanmuuttajataustaiset nuoret kärsivät etäopetusjaksosta, sillä usein heidän kotoaan saama tuki on heikompaa kuin suomea äidinkielenään puhuvien, johtuen muun muassa vanhempien kielitaidottomuudesta ja kulttuurisista eroista. Huolta oli siitä tavoittaako opetus nuoret. Aineistosta ilmeni myös, että valitettavasti joukkotappeluihin osallistuneista nuorista useat olivat ulkomaalaistaustaisia ja heikosta sosioekonomisesta asemasta lähtöisin.

Tutkielmani kiinnittyy ajankohtaiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun nuorten hyvinvoinnista ja väkivaltaisuuksien sekä jengiytymisen uhasta. Tutkielmassani nuorten joukkotappelut kuvastivat osin nuoruuden ajanjaksoa, aikaa, jolloin tunteet kuumenivat ja omia rajoja haettiin mutta ne myös kuvastivat poikkeusaikaa, jossa olemme eläneet koronapandemian

vuoksi. Joukkotappelut kertoivat yhteiskunnan tilasta, eriarvoisuudesta, syrjäytymisestä, muuttuneesta arjesta sekä joidenkin nuorten hyvinvoinnin notkahduksesta. Jäinkin pohtimaan kenen vastuu on tukea nuoria, lapsia ja perheitä ajoissa jo ennen kärjistyneitä käytösmalleja ja toimintatapoja? Viranomaisten, vanhempien, yhteiskunnan, poliitikkojen? Missä ja miten nuorten kanssa tulisi toimia, pitäisikö sosiaalityössä ottaa laajemmin käyttöön esimerkiksi sosiaalinen media nuorten kanssa työskennellessä ja toimia siellä missä nuoret ovat?

Tutkielmani lisäsi tietoa nuorten joukkotappeluista, niiden synnystä koronapandemian aikana, sekä niiden taustalla vaikuttavista syistä. Sosiaalityön näkökulmasta tutkielmani avaa poikkeuksellisen ajanjakson aikana kärjistyneiden nuorten joukkotappeluiden taustoja ja antaa sosiaalityölle mahdollisuuden pohtia uusia toimintamalleja rikosoireilevien nuorten ja heidän perheiden kanssa työskentelyyn. Nuorten hyvinvointi on yhteinen asia ja nuorten hyvinvointi vaikuttaa meidän kaikkien tulevaisuuteen. Kuten sanotaan ”nuorissa on tulevaisuus”, ja siihen tulee myös sosiaalityössä panostaa. Vaikka tutkielmani käsitti rajattua aineistoa niin ajanjaksoon kuin aineistona käytettyihin julkaisualustoihin liittyen, antaa se kuitenkin kuvan siitä, mikä koronapandemian aikana sai nuoret tappelemaan keskenään tai käyttämään porukassa väkivaltaa yhtä kohtaan. Toivottavasti emme kohtaa enää vastaavaa yhteiskunnallista kriisiä, sillä tämän COVID-19-pandemian jälkiä korjaamme vielä kauan.

Sosiaalityössä on pandemian myötä opittu paljon uutta ja otettu käyttöön uusia toimintatapoja ja palveluja, mutta saavuttaako tuki nuoret ajoissa? Ajattelen, että nuorten joukkotappeluihin ja väkivaltaiseen käytökseen puuttumiseen tarvitaan sosiaalityön ammattilaisia laaja-alaisesti, kouluista, perheneuvoloista aina lastensuojeluun ja poliisisosiaalityöhön sekä nuorten kohtaamisia siellä missä nuoret ovat, nuorisotiloilla, julkisen liikenteen asemilla, ostoskeskuksissa ja sosiaalisessa mediassa. Tämän tutkielman perusteella tarpeellinen jatkotutkimusaihe voisi olla väkivaltaisuuksiin osallistuneiden nuorten ja heidän perheidensä kokemukset nuoren ja perheen saamasta tuesta ennen väkivallantekoa ja sen jälkeen. Toisena tarpeellisena jatkotutkimusaiheena näkisin myös moniviranomaisyhteistyön vaikuttavuuden arvioinnin nuorten rikoskäyttäytymisen katkaisemisessa.

Sosiaalityössä tarvitaan rohkeita kannanottoja nuorten puolesta sekä uskallusta ja rakenteiden joustavuutta ottaa käyttöön lisää uudistuvia työskentelytapoja ja toiminta-alustoja nuorten kanssa työskentelyyn heidän rikoskäyttäytymisensä sekä pahoinvoinnin ehkäisemiseksi.

LÄHTEET

- Aalberg, Veikko 2016: Nuoruusiän psyykinen kehitys. Teoksessa Kumpulainen, Kirsti & Aronen, Eeva & Ebeling, Hanna & Laukkanen, Eila & Marttunen, Mauri & Puura, Kaija & Sourander Andre (toim.): Lastenpsykiatria ja nuorisopsykiatria. Tallinna. Duodecim. 35–42.
- Aaltonen, Marjo & Ojanen, Tuija & Vihunen, Riitta & Vilén, Marika 2007: Nuoren aika. 2.–3. painos. Helsinki. WSOY.
- Aalto-Setälä, Terhi & Marttunen, Mauri 2007: Nuoren psyykinen oireilu – häiriö vai normaalia kehitystä? Duodecim 123:207–13.
- Aapola-Kari, Sinikka & Haikkola, Lotta & Lahtinen, Jenni 2021: Näkökulma 77: ”Se on saanut ajattelemaan ja pannut stopin elämään” – nuorten ristiriitaiset kokemukset koronapandemian ensimmäisistä kuukausista. <https://www.nuorisotutkimus-seura.fi/nakokulma77>. Viitattu 16.10.2022.
- Alasuutari, Pertti 2011: Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere. Vastapaino.
- Amadasun, Solomon 2020: Social work and COVID-19 pandemic: An action call. *International Social Work* Volume 63, Issue 6, November 2020, 753–756. <https://doi.org/10.1177/0020872820959357>
- Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas 1994: Todellisuuden Sosiaalinen Rakentuminen: Tiedonsosiologinen Tutkielma. 4. painos. Helsinki. Gaudeamus.
- Burr, Vivien 2015: Social Constructionism. London: Routledge.
- Danielsson, Petri 2022: Nuorten väkivaltarikollisuuden määrä ja piirteet poliisin tietoon tulleen rikollisuuden valossa. Keskusrikospoliisi. Tiedusteluosasto.
- Dunderfelt, Tony 2011: Elämänkaaripsykologia: lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen. 14. uudistettu painos. Helsinki. WSOY.
- Edley, Nigel. 2001: Unravelling Social Construction. *Theory & Psychology*, SAGE Publications Vol, 11(3), 422–441.
- Eerola, Tiina 2018: Nuoren rikoksentehtäjän mediavälitteinen mielikuva. Kriittinen diskursianalyysi Ilta-Sanomien verkkouutisista. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- Elonheimo, Henrik 2010: Nuorisoriikollisuuden esiintyvyys, taustatekijät ja sovittelu. Turun yliopiston julkaisuja. Turku. Painosalama Oy.
- Esbensen, Finn-Aage & Weerman, Frank M. 2015: Youth Gangs and Troublesome Youth Groups in the United States and the Netherlands. A Cross-National Comparison. *European Journal of Criminology*. Volume 2 (1), 5–37. <https://doi.org/10.1177/1477370805048626>.
- Fiorentino, Vera & Harrikari, Timo & Saraniemi, Sanna & Romakkaniemi, Marjo 2023: Sosiaalialan työn kiihtyvyys COVID-19-pandemian seurauksena. Teoksessa Raitakari, Suvi & Harrikari, Timo & Hekkala, Marja & Kivipelto, Minna (toim.): Sosiaalityön tutkimuksen vuosikirja 2023: Sosiaalityö kriiseissä ja poikkeuksellisissa olosuhteissa. SoPhi. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-9490-7>
- Haapajarvi, Linda & Junnilainen, Lotta 2014: Nuorisojengit eriarvoisuuden mittarina. *Yhteiskuntapolitiikka* 79 (6), 709–711.
- Haapakangas, Kimmo 2020: Nuorten rikollisuus on laskussa – mutta pieni joukko nuorista tekee yhä enemmän ja vakavampia rikoksia. <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2020/nuorten-rikollisuus-on-laskussa-mutta-pieni-joukko-nuorista-tekee-yha-enemman-ja-vakavampia-rikoksia/>. Viitattu 8.10.2022.
- Hacking, Ian 2009: Mitä sosiaalinen konstruktionismi on? Tampere. Vastapaino.

- Harrikari, Timo & Romakkaniemi, Marjo & Fiorentino, Vera & Saraniemi, Sanna & Tiitinen, Laura & Leppiaho, Tuomas 2021: Sosiaaliala ja koronaviruspandemia. Sosiaalialan ammattilaisille 2021 ja 2020 esitettyjen kyselyjen tuloksia. Pohjois-Suomen osaamiskeskus.
- Harrikari, Timo & Romakkaniemi, Marjo & Tiitinen, Laura & Ovaskainen, Sanna 2021: Pandemic and Social Work: Exploring Finnish Social Workers' Experiences through a SWOT Analysis. *British Journal of Social Work* (2021) 51, 1644–1662 doi: 10.1093/bjsw/bcab052. Viitattu 28.10.2022
- Harrikari, Timo & Raitakari, Suvi & Kivipelto, Minna & Hekkala, Marja 2023: Johdanto: Kriisiyhteiskunnan ihmisten arki ja sosiaalityö. Teoksessa Raitakari, Suvi & Harrikari, Timo & Hekkala, Marja & Kivipelto, Minna (toim.): Sosiaalityön tutkimuksen vuosikirja 2023: Sosiaalityö kriiseissä ja poikkeuksellisissa olosuhteissa. SoPhi. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-9490-7>
- Harstup, Arja & Hakulinen, Tuovi & Hietanen-Peltola, Marke & Vaara, Sarianna & Jahnukainen, Johanna & Metsäniemi, Päivi & Väyrynen, Tommi & Komulainen, Anne & Salomäki, Riitta 2020: Lasten, nuorten ja perheiden palvelut. Teoksessa Kestilä, Laura & Härmä, vuokko & Rissanen, Pekka (toim.): Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen. Asiantuntia-arvio, syksy 2020. THL raportti 14/2020. 109–118.
- Helve, Helena 2009: Nuorten vapaa-aika, luottamus ja sosiaalinen pääoma. Teoksessa Liikanen, Mirja (toim.): Suomalainen vapaa-aika. Arjen ilot ja valinnat. Helsinki. Gaudemus, 250–269.
- Hietajärvi, Lauri & Matikainen, Janne 2021: Sosiaalinen media on vuorovaikutusta tukeva ympäristö. Teoksessa Tiedeneuvonnan kehittämishanke Sofi (toim.), Ilmiökartta: Digitaalisen median vaikutukset lapsiin, nuoriin ja ikäihmisiin. Suomalainen Tiedeakatemia. Helsinki. 42–46. https://acadsci.fi/sofi/ilmiokartta_raportti/ Viitattu 2.3.2023
- Honkatukia, Päivi & Kivivuori, Janne 2006 (toim.): Nuorisorikollisuus. Määrä, syyt ja kontrolli. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitos. Julkaisuja 221. Nuorisoasiain neuvottelukunta. Julkaisuja 33. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 66. Helsinki. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura.
- Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf. Viitattu 4.10.2022
- Jokinen, Arja 2016: Diskurssinanalyysin suhde sukulaistraditioihin. Teoksessa Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (toim.): Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö. Tampere. Vastapaino, 249–265.
- Jokinen, Arja & Juhila Kirsi 2016: Diskurssianalyttisen tutkimuksen kartta. Teoksessa Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (toim.): Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö. Tampere. Vastapaino, 268–310.
- Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero 2016: Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö. Tampere. Vastapaino.
- Juhila, Kirsi 2016: Tutkijan positiot. Teoksessa Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (toim.): Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö. Tampere. Vastapaino. 411–443.
- Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero 2016: Kymmenen kysymystä diskurssianalyysistä. Teoksessa Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (toim.): Diskurssianalyysi. Teoriat, peruskäsitteet ja käyttö. Tampere. Vastapaino. 445–463.

- Juhila, Kirsi. Laadullinen tutkimus ja teoria. Teoksessa Vuori, Jaana (toim.): Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>. Viitattu 18.9.2022
- Kaakinen, Markus & Näsi, Matti 2021: Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2020. Katsauksia 47/2021. Helsinki. Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti.
- Kauhanen, Laura & Wan, Mohd Yunus W.M.A & Lempinen, Lotta & Peltonen, Kirsi & Gyllenberg, David & Mishina, Kaisa & Gilbert, Sonja & Bastola, Kalpana & Brown, June S.L & Sourander, Andre 2022: A systematic review of the mental health changes of children and young people before and during the COVID-19 pandemic. *Eur Child Adolesc Psychiatry*. 2022/08 12:1–19. doi: 10.1007/s00787-022-02060-0. Epub ahead of print.
- Kestilä, Laura & Härmä, Vuokko & Rissanen, Pekka (toim.) 2020: Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen. Asiantuntia-arvio, syksy 2020. THL raportti 14/2020.
- Kestilä, Laura & Kapiainen, Satu & Mesiäislehto, Merita & Rissanen, Pekka (toim.) 2022: Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen. Asiantuntia-arvio kevät 2022. THL raportti 4/2022.
- Kinnunen, Aarne 2021: Nuorten kokonaisrikollisuuden seuranta ja rikosten ehkäisy oikeusministeriössä. *Kriminologia* 1. Suomen Kriminologinen Yhdistys. 91–99. <https://doi.org/10.54332/krim.109022>. Viitattu 8.10.2022
- Kivivuori, Janne 2006: Nuorisoriikollisuuden kehitys. Teoksessa Honkatukia, Päivi & Kivivuori, Janne (toim.): Nuorisoriikollisuus. Määrä, syyt ja kontrolli. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 221. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja 66. Nuorisoasiain neuvottelukunta, Julkaisuja 33. Helsinki.
- Kivivuori, Janne 2009: Nuorten syrjäytyminen ja rikollisuus: Suomessa tehdyn tutkimuksen ja sen katvealueiden kartoitusta. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 94. Helsinki.
- Klein, Malcom W. & Weerman, Frank M. & Thornberry, Terence P. 2006: Street Gang Violence in Europe. Volume 3 (4): 413–437: European Society of Criminology and SAGE Publications London. 1477–3708 DOI: 10.1177/1477370806067911.
- Korpilahti, Ulla & Kettunen, Hanna & Nuotio, Erika & Jokela, Satu & Nummi, Vuokko Maria & Lillsunde, Pirjo (toim.) 2019: Väkivallaton lapsuus – toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön julkaisuja 2019:27. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4123-6>. Viitattu 6.3.2023
- Kurki, Leena 2011: Sosiaalipedagoginen aikakauskirja, vuosikirja 2011, vol. 12, 43–60.
- Kuusela, Jani 2009: Kasvatusta vai ohjelmointia. Teoksessa Purjo, Timo & Kuusela, Jani (toim.): Tappelusta jutteluun – nuoren kohtaamisen taito. Juvenes Print. Tampere. 92–105.
- Lahtinen, Jenni & Myllyniemi, Sami 2021: Näkökulma 70: Nuorten tyytyväisyys elämään korona-ajan ensimmäisen puolen vuoden aikana. <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma70>. Viitattu 16.10.2022
- Lahtinen, Jenni & Kauppinen, Eila 2022: Näkökulma 84: Korona-aika 12–14-vuotiaiden nuorten kokemana. <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma84>. Viitattu 26.2.2022
- Mankkinen, Tarja & Evwaraye, Ari & Vertio, Kia 2012: Miksi nuori surmaa? - Yhteenvedo nuorten tekemistä suunnitelmallisista henkirikoksista ja niiden taustoista. Sisäasiainministeriön julkaisuja 44/2012.

- Metsämuuronen, Jari (toim.) 2006: Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Jyväskylä. Gummerus kirjapaino Oy.
- Moilanen, Tanja & Airaksinen, Matti & Kangasniemi, Mari 2019: Ankkuritoiminnan käsikirja. Moniammatillinen yhteistyö nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Sisäministeriön julkaisuja 2019:16.
- Nelimarkka, Siiri & Maijala, Seija & Eriksson Pia & Heino, Tarja 2021: Koronapandemian vaikutuksia lastensuojelun palveluihin ja asiakkaiden hyvinvointiin vuonna 2020. THL – Työpaperi 5/2021.
- Nieminen, Hannu & Pantti, Mervi 2012: Media markkinoilla. Johdatus joukkoviestintää ja sen tutkimukseen. Tampere. Vastapaino.
- Ojanen, Markku 2008: Kulttuurin muovaama nuoruusikä. Teoksessa Purjo, Timo (toim.): Väkivaltaisesta nuoruudesta vastuulliseen aikuisuuteen. Nuorten erityiskasvatuksen mahdollisuudet ja keinot. Tampere. Juvenes Print. 38–46.
- Otonkorpi, Eeva 2021: Lastensuojelupuhe nuorten väkivallantekoihin liittyvässä uutisoinnissa. Pro gradu -tutkielma. Itä-Suomen yliopisto.
- Pekkarinen, Elina 2010: Stadilaispojat, rikokset ja lastensuojelu. Viisi tapaustutkimusta kuudelta vuosikymmeneltä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 102. Helsinki.
- Pernaa, Hanna-Kaisa & Lindell, Juha & Kuoppala, Jenni 2022: Palvelujen pirunpolskaa. Asiantuntijanäkemyksiä rikoksilla oireilevien nuorten palveluverkoston kehittämisestä. Vaasan yliopiston raportteja 34. Hansaprint Oy. Turenki. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-395-048-1>. Viitattu 6.3.2023
- Purjo, Timo 2008: Väkivaltaisesta nuoruudesta vastuulliseen aikuisuuteen. Nuorten erityiskasvatuksen mahdollisuudet ja keinot. Tampere. Juvenes Print.
- Pynnönen, Anu 2013: Diskurssianalyysi: tapa tutkia, tulkita ja olla kriittinen. Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulun Working Paper N:o 379.
- Rantanen, Ilkka 2010: Pahat pojat hyvät kasvattajat. Wiresidos Oy.
- Remes Liisa 2006: Diskurssianalyysin perusteet. Teoksessa Metsämuuronen, Jari (toim.): Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy, 288–373.
- Ridell, Seija & Väliaho, Pasi 2006: Mediatutkimus käsitteiden kudelmana. Teoksessa Sihvonen, Tanja (toim.): Mediaa käsittämässä. Tampere. Vastapaino, 16–17.
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006: KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>. Viitattu 30.12.2022
- Saariluoma, Lotta & Heino, Tarja & Eriksson, Pia & Utriainen, Siiri 2021: Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten koulunkäynti ja hyvinvointi koronan varjossa vuonna 2021. THL – Tutkimuksesta tiiviisti 72/2021.
- Salasuo, Mikko & Tarvainen, Kai & Myllyniemi, Sami 2021: Meditoitunut vapaa-aika. Teoksessa Salasuo, Mikko (toim.): Harrastamisen äärellä. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2020. Valtion nuorisoneuvoston julkaisuja nro 68. 59–68.
- Salmi, Venla 2006: Sosiaalinen pääoma ja nuorisoriikollisuus. Teoksessa Honkatukia, Päivi & Kivivuori, Janne (toim.): Nuorisoriikollisuus. Määrä, syyt ja kontrolli. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitos. Julkaisuja 221. Nuorisoasiain neuvottelukunta. Julkaisuja 33. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 66. Helsinki. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 187–206.
- Salmi, Venla & Kivivuori, Janne & Siren, Janne 2009: Sosiaalinen syrjäytyminen. Teoksessa Kivivuori, Janne (toim.): Nuorten syrjäytyminen ja rikollisuus. Suomessa tehdyn tutkimuksen ja sen katvealueen kartoitus. Helsinki. Hakapaino Oy. 15–18.

- Satka, Mirja 2011: Varhainen puuttuminen lapsuuden ja nuoruuden riskien hallinnoimisena. Teoksessa Satka, Mirja & Alanen, Leena & Harrikari, Timo & Pekkarinen, Elina (toim.): Lapset, nuoret ja muuttuva hallinta. Tampere. Vastapaino. 61–94.
- Sinkkonen, Jari 2013: Onko kapinointi normaalin nuoruusiän kehityksen edellytys? Teoksessa Ukkonen, Mari (toim.): Asevelvollisuus kansalaisoikeutena – kuka kasvattaa, kuka kouluttaa? Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos Julkaisusarja 2: Artikkelikokoelmat 11. Helsinki.
- Sinkkonen, Jari 2021: Psykopatian monet kasvot. Kustannus Oy Duodecim. Tallinna.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2021: Lapset, nuoret ja koronakriisi. Lapsistrategian koronatyöryhmän arvio ja esitykset lapsen oikeuksien toteuttamiseksi. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:2. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-674-7>. Viitattu 6.1.2023
- Sosiaali- ja terveysministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön asettama ryhmä 2020: Hyvinvoinnin ja tasa-arvon vahvistaminen koronakriisin aikana ja sen jälkeen. Valtioneuvoston julkaisuja 2020:19. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-875-5>. Viitattu 6.1.2023
- Sulkakoski, Sonja 2020: Katsaus sosiaalityön arkeen keväällä 2020. Teoksessa COVID-19-epidemian eettinen arviointi. Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE-julkaisuja 47. Helsinki.
- Suoninen, Eero. Diskurssianalyysi. Teoksessa Vuori, Jaana (toim.): Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>. Viitattu 18.9.2022
- Suvisaari, Jaana & Rissanen, Päivi 2022: Mielenterveyspalvelut. Teoksessa Kestilä, Laura & Kapiainen, Satu & Mesiäislehto, Merita & Rissanen, Pekka (toim.): Covid-19-epidemian vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen. Asiantuntija-arvio kevät 2022. Terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen raportti 4/2022. PunaMusta Oy. Tampere.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Uudistettu laitos. 1. painos 2002.
- Valtioneuvosto 2020: Lasten ja nuorten hyvinvointi koronakriisin jälkihoidossa. Lapsistrategian koronatyöryhmän raportti lapsen oikeuksien toteutumisesta. Valtioneuvoston julkaisuja 2020:21. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-883-0> Viitattu 4.3.2023

Virallislähteet

- LSL Lastensuojelulaki (13.4.2007/417).
Laki nuoresta rikosentekijästä (31.5.1940/262).
Nuorisolaki (21.12.2016/1285).
- RL Rikoslaki (19.12.1889/39).

Elektroniset lähteet

- Duodecim (2022 a) Epidemian määritelmä. <https://www.terveyskirjasto.fi/ltt00728/epidemia?q=epidemia>. Viitattu 16.10.2022
- Duodecim (2022 b) Koronaviruksen määritelmä. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01257/uusi-koronavirus-covid-19?q=koronavirus>. Viitattu 16.10.2022
- Duodecim (2022 c) Pandemian määritelmä. <https://www.terveyskirjasto.fi/ltt02478/pandemia?q=epidemia>. Viitattu 16.10.2022

LIITE 1: Tutkimusaineiston artikkelit

Päivämäärä ja julkaisupaikka	Otsikko	Kirjoittaja
HS 2.6.2020	Silminnäkijä kertoo, miten satojen nuorten rähinä eteni Malmilla: ”Ääntä tuli aika paljon”	Emilia Kangasluoma
HS 20.6.2020	Kymmenet poliisit olivat paikalla, kun nuorisojoukko ampui ilotulitteita ja heitti kiviä poliiseja päin – viisi otettu kiinni, ministeri Ohi-salo pitää tapahtumia huolestuttavana	Anni Härkönen, Elina Nissinen ja Liisa Ovaska
HS 21.6.2020	Hietaniemen rannan tapahtumat voivat haitata tekijöitä loppuelämän – virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta selviää harvoin pelkillä sakoilla	Elina Nissinen
HS 22.6.2020	Tilastot eivät tue teorioita nuorten häiriköinnin lisääntymisestä tänä vuonna – Nuorisotyöntekijä: ”Viime kesä oli törkeä”	Noona Bäckgren
HS 23.10.2020	Poliisiin pelkäämästä nuorisotappelusta ei jälkeäkään Tampereella	Kaisa Hakkarainen
HS 4.2.2021	Poliisi on huolissaan levottomuudesta Tikkurilassa: asemalla on ollut nuorten välisiä tappeleita, ja päihtyneet aikuiset ovat aiheuttaneet uhkaavia tilanteita	Veera Paananen
HS 10.2.2021	Huoli nuorista kasvaa Vantaalla: ”Keväällä vielä kaikkiin lapsiin saatiin yhteys, mutta nyt näin ei enää ole”, sanoo kaupunginjohtaja	Ilona Tyystjärvi
HS 16.2.2021	Nuorten joukkotappelut ja levottomuus huolestuttavat poliisia Tikkurilassa: ”Nuorisojoukkojen liepeillä pyörii omituisia aikuisia”	Maija Aalto
HS 21.3.2021	Suljetun kaupungin lapset	Maria Manner ja Paavo Teittinen
HS 20.4.2021	Alaikäisiä epäillään taposta: 24-vuotias kuoli joukkotappelon jälkeen Helsingin päärautatieasemalla – Poliisi: Teräaseet vaikuttavat yleistyneen nuorilla	Saara Aholainen ja Anne Kantola
HS 24.4.2021	17-vuotiaan rikoskierre	Katja Kuokkanen
HS 21.5.2021	Satojen nuorten kokoontumisia ja öisiä joukkotappeluita Tikkurilassa – Näin viranomaisten operaatio lopetti sekoilun kehäradan asemilla	Hanna Freyborg
HS 6.6.2021	”Selkeästi tämän vuoden vilkkain vuoro” – lämmin koulujen päätösviikonloppu sai ihmisiä kaduille ja nosti poliisitehtävien määrän korona-aikaa edeltävälle tasolle	Arttu Mäkelä
HS 7.6.2021	Poliisi: Juhliva nuoriso hyökkäsi poliiseja vastaan Pohjanmaalla – Seinäjoella käytettiin kaasua	Mikko Pajala

HS 3.12.2021	Jengien jäljet	Anne Kantola ja Mikko Gustafsson
HS 23.8.2022	Nuorisoujoukko häiriköi Keravalla ja pyrki ravintoloihin – Levoton ilta päättyi joukkotappelun ja puukotukseen	Miia Saari
Yle.fi 21.5.2020	Pikkupojat pahoinpitelivät lapsen koulun pihalla – alle 15-vuotiailla on edelleen väärä käsitys, etteivät he joutuisi vastuuseen teostaan	Petri Kivimäki
Yle.fi 1.6.2020	Poliisi puuttui kahdensadan alaikäisen nuoren joukkotappelun Helsingissä	Matti Konttinen
Yle.fi 2.6.2020	15-vuotias nuori nainen kirjautui luvatta toisen Snapchat-tilille, ja tästä seurasi 200 nuoren kahakka – nämä 4 syytä voivat sytyttää nuorten joukkotappelun	Ulla Malminen ja Katri Kirsi
Yle.fi 2.6.2020	Kukaan ei osaa sanoa, miksi 200 nuorta päätti nujakoida juuri Malmilla – tiistaina paikallisella nuorisotalolla kokoonnuttiin jo vaahtobileisiin	Katri Kirsi ja Esa Koiravuranta
Yle.fi 3.6.2020	Tulipalo oli jäädä mysteeriksi – sitten koulu-laisten omatunto alkoi painaa ja alkoi polku, jota kukaan alle 15-vuotias ei halua kulkea läpi	Ilona Pesu
Yle.fi 20.6.2020	Nuoret vastustavat kiinniotta joskus näyttämisen halusta, mutta Hietaniemen öinen yhteenotto on ”tosi poikkeuksellinen”, sanoo komisario	Eelis Bjurström
Yle.fi 20.6.2020	Helsingin poliisi lisää valvontaa juhannuspäivän iltaan ja yöhön – taustalla on nuorten viimeöinen rähinöinti Hietaniemessä	Saara Hirvonen
Yle.fi 21.6.2020	Hietaniemen juhannusöinen yhteenotto vaikuttaisi esitutkinnan perusteella nuorten päähänpistolta – kolme alaikäistä epäillään rikoksesta	Eelis Bjurström
Yle.fi 25.10.2020	Kostoreissuja, hoitoa vaativia vammoja, kiristystä, joukkotappeluja – Yle selvitti, milloin kouluväkivalta on suuressa lähiössä	Anu Leena Koskinen
Yle.fi 4.2.2021	Tikkurilan asemasta on tullut yksi nuorten suosituimmista kokoontumispaikoista – poliisi puuttunut useisiin huolestuttaviin ja väkivaltaisiin tilanteisiin	Tiina Karppi
Yle.fi 13.2.2021	Vietimme illan Tikkurilan asemalla – kuvareportaasi kertoo nuorista, jotka menettivät lähiopetuksen, harrastukset ja kohtaamispaikat	Miikka Koskela
Yle.fi 26.2.2021	Poliisi tutkii: Tampereen yläkoulussa oppilas pahoinpideltiin sairaalaan – moni kuvasi videolle eikä puuttunut, epäillyt tyttöjä	Anu Leena Koskinen
Yle.fi 30.3.2021	Alaikäisten tekemien ryöstöjen määrä oli karata käsistä Espoossa – sitten poliisi keksi,	Veli-Pekka Hämäläinen

	miten päästä lähemmäksi rikoksia tehtailevia nuoria	
Yle.fi 21.4.2021	24-vuotiaan taposta Helsingin päärautatieasemalla epäillään enää yhtä 16-vuotiasta poikaa – kuusi mukana ollutta alaikäistä vapautettiin	Katri Kirsi
Yle.fi 21.4.2021	Nuorten väkivalta ei ole vain Helsingin ongelma: Kajaanissa nuorisotyöntekijät kertovat, kuinka rikollisuus ja jopa jengiytyminen ovat lisääntyneet	Emma Hinkula
Yle.fi 21.4.2021	Poliisi takavarikoi teräaseita yhä nuoremmilta Helsingissä, ja tällaisia ne ovat	Miika Koskela
Yle.fi 25.4.2021	”Puukolla ei saa roolia tai respectiä”, sanoo Matti, 17 – Seurasimme kokevatko nuoret Helsingin yössä väkivaltaa	Miika Koskela
Yle.fi 4.5.2021	Alaikäisten riita päättyi rajuun tappeluun Helsingin Malminkartanossa – 17-vuotias löi toista poikaa taisteluveitsellä selkään	Katri Kirsi
Yle.fi 6.6.2021	Nuorten juhlinta yltyi monin paikoin levottomaksi – poliisi takavarikoi päihteitä ja tyhjensi alueita, joille nuoret olivat kokoontuneet	Tiina Karppi, Markus Mäki ja Marja Juonala
Yle.fi 26.8.2021	Turussa useita joukkotappeluja kevään ja kesän aikana – poliisi huolissaan, mutta ei halua puhua ilmiöstä	Jenni Joensuu
Yle.fi 23.1.2022	Kahnausta kaduilla	Aliisa Ristimeri
Yle.fi 14.4.2022	Oulun poliisi varoittaa joukkotappelusta pääsiäisen aikana	Pekka Loukkola